

ЗВІТ
за результатами щорічного проведення аналізу потреб щодо
інституційної спроможності та кадрового складу органів державної
влади, відповідальних за виконання зобов'язань України у сфері
європейської інтеграції

2023

ЗМІСТ

ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ	3
ВСТУП	5
МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ПОТРЕБ ЩОДО ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТА КАДРОВОГО СКЛАДУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	6
I. СТАН ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТА КАДРОВОГО СКЛАДУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	8
1.1. Інституційна спроможність та кадровий склад структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС.	8
1.2. Координація та інституційна підтримка реалізації політики європейської інтеграції	18
II. ПОТРЕБИ ЩОДО ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТА КАДРОВОГО СКЛАДУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	28
2.1. Потреба у фахівцях структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС.	28
2.2. Потреба у фахівцях структурних підрозділів з координації європейської інтеграції.	34
2.3. Потреба фахівців у професійному навчанні (якісна потреба)	40
2.4. Потреби у залученні проєктів МТД	45
III. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЩОДО ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТА КАДРОВОГО СКЛАДУ, ВИЯВЛЕНІ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ПІД ЧАС АНАЛІЗУ ПОТРЕБ	51
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	54
ДОДАТКИ	

ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ

Адаптація законодавства – процес приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність із законодавством права ЄС (Acquis communautaire)

Адміністративний офіс програми Twinning – установа, що здійснює координацію підготовки проектів Twinning та сприяє їх реалізації, надає консультативну та методичну підтримку державним органам щодо ініціювання, підготовки та реалізації проектів Twinning

Аналіз потреб щодо інституційної спроможності та кадрового складу – щорічний аналіз потреб щодо інституційної спроможності та кадрового складу органів державної влади, відповідальних за виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції

Органи державної влади – міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, інші державні органи, юрисдикція яких поширюється на всю територію України

Право ЄС – правова система Європейського Союзу, яка включає акти законодавства Європейського Союзу (але не обмежується ними), прийняті в рамках Європейського співтовариства, Спільної зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ

Функції – перелік напрямів діяльності органу державної влади чи структурного підрозділу, що дозволяють реалізувати покладені на них завдання та досягти поставлених цілей

Кількісна потреба у фахівцях – визначена кількість державних службовців та інших працівників, необхідна органу державної влади для фахового супроводу питань, пов'язаних з виконанням зобов'язань України у сфері європейської інтеграції

Якісна потреба у фахівцях – визначена кількість державних службовців та інших працівників органу державної влади, яким необхідно підвищити рівень професійної компетентності щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції

Фахівці – державні службовці та інші працівники органів державної влади, залучені до виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції

Міжнародна технічна допомога – одна з форм міжнародного співробітництва, що надається Україні на підставі міжнародних договорів

іноземною державою, урядом та уповноваженим урядом іноземної держави органом або організацією, іноземним муніципальним органом або міжнародною організацією, що надають міжнародну технічну допомогу відповідно до міжнародних договорів України, або інших форм міжнародного співробітництва в порядку, визначеному законодавством

Селф-скринінг – проведення оцінки адаптації законодавства України до права ЄС відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2023 року № 189 “Про затвердження Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС)”

Переговорні розділи – 35 розділів, що співвідносяться з пріоритетними сферами права Європейського Союзу (право ЄС) та відповідно до яких організується процес переговорів про вступ України до Європейського Союзу

Програма SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management) – Програма підтримки вдосконалення врядування є одним із найпрестижніших аналітичних центрів Європейського Союзу, який було започатковано 1992 року за ініціативи Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу

Twinning – інструмент інституціональної розбудови ЄС, у рамках якого відбувається співпраця на рівні державних службовців аналогічних органів державної влади країн-членів ЄС та України, з метою впровадження елементів державного управління, необхідних для адаптації національного законодавства до норм та стандартів ЄС

TAIEX (Technical Assistance Information Exchange) – інструмент технічної допомоги та обміну інформацією, що надається ЄК з метою розбудови інституціональної спроможності, наближення національного законодавства до законодавства ЄС, його імплементації та подальшого ефективного використання

ВСТУП

Одним з основних напрямів державної політики України є забезпечення інтеграції в європейський політичний, економічний та правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі (далі – ЄС).

Статус України як кандидата на членство в ЄС визначає якісно новий формат відносин між Україною та ЄС, юридично закріплює початок вступу України до ЄС, надає іміджеві, фінансові та гуманітарні переваги, а також підтверджує наявність прогресу в демократичних, економічних та правових реформах і готовність України до подальшої наполегливої роботи щодо їх впровадження для відповідності стандартам ЄС.

Рекомендація Європейської Комісії щодо початку переговорів про вступ України до ЄС, підписання Меморандуму про взаєморозуміння між Верховною Радою України та Європейським Парламентом стали черговими важливими кроками на шляху до набуття нашою державою повноцінного членства в ЄС. Умовою майбутніх переговорів про вступ України до ЄС є повне приведення законодавства України у відповідність до чинних норм права ЄС та його ефективне впровадження. Крім того, динаміка стратегічного курсу України на вступ до ЄС буде також визначатися рівнем професійної підготовки державних службовців та інших працівників органів державної влади (далі – фахівці) та ефективністю інституційної моделі в цілому. Це зобов'язує фахівців постійно підвищувати рівень професійної компетентності, зокрема щодо права ЄС, розуміння процесів і функціонування інституцій ЄС, володіння англійською мовою. Таким чином, вимоги щодо інституційної спроможності та кадрового потенціалу органів державної влади, відповідальних за виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, постійно посилюються.

Національне агентство України з питань державної служби (далі – НАДС) як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, здійснює координацію діяльності щодо професійного навчання державних службовців у сфері європейської інтеграції, формування ефективної системи професійного навчання та сприяє посиленню кадрової спроможності органів державної влади в контексті виконання ними євроінтеграційних завдань.

Проте для налагодження ефективної системи планування та управління процесами європейської інтеграції, успішної підготовки та проведення переговорів про вступ України до ЄС необхідним є подальше посилення спроможності органів державної влади у сфері європейської інтеграції.

З цією метою НАДС проводиться щорічне визначення потреб щодо інституційної спроможності та кадрового складу органів державної влади, відповідальних за виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ПОТРЕБ ЩОДО ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТА КАДРОВОГО СКЛАДУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

На виконання пункту 54 плану заходів з реалізації Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 року № 831-р НАДС та Центром адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу протягом жовтня – грудня 2023 року проведено аналіз потреб щодо інституційної спроможності та кадрового складу органів державної влади, відповідальних за виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції (далі – аналіз потреб).

У 2023 році НАДС розроблено Методичні рекомендації зі щорічного проведення аналізу потреб щодо інституційної спроможності та кадрового складу органів державної влади, відповідальних за виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, затверджені наказом НАДС від 07 листопада 2023 року № 179-23 (додаток 1), відповідно до яких методика, застосовану у 2022 році, оновлено та доповнено новим блоком щодо визначення потреб органів державної влади щодо їх інституційної спроможності та кадрового складу.

Аналіз потреб здійснено в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, інших державних органах, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, відповідальних за виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, (далі – органи державної влади). Також у аналізі потреб взяли участь Апарат Верховної Ради України, Офіс Президента України, Секретаріат Кабінету Міністрів України, Рахункова палата¹ та Національний банк України.

Метою аналізу потреб щодо інституційної спроможності та кадрового складу є збір, аналіз та систематизація потреб органів державної влади щодо фахового супроводу виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Для досягнення поставленої мети визначено **завдання**:

визначити стан інституційної спроможності та кадрового складу органів державної влади щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

з'ясувати кількісну та якісну потребу у фахівцях щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

визначити органи державної влади, які мають потребу щодо створення нових посад та нових структурних підрозділів для належного виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

---

¹ щодо структурних підрозділів, до функціональних обов'язків яких належить імплементація стандартів та методик Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI).

визначити потребу органів державної влади у залученні додаткової експертної підтримки у вигляді проєктів міжнародної технічної допомоги (далі – МТД).

Аналіз потреб проведено у структурних підрозділах, до функціональних обов'язків яких належать підготовка пропозицій щодо приведення галузевого законодавства України у відповідність до права ЄС (далі – структурні підрозділи, залучені до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС), та структурні підрозділи, до функціональних обов'язків яких належить координація питань європейської інтеграції в органі державної влади (далі – структурні підрозділи з координації європейської інтеграції).

Визначення фахівців, які залучаються до реалізації функцій, спрямованих на виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, обумовлювалось фактичним виконанням ними відповідних завдань у рамках діяльності структурного підрозділу.

Для відстеження тенденції щодо деяких показників використано дані, наведені у Звіті за результатами проведення двох опитувань у центральних органах виконавчої влади та інших органах державної влади для оцінки спроможності виконувати завдання щодо імплементації права ЄС, опублікованому на сайті НАДС.

Участь у аналізі потреб запропоновано взяти 98 органам державної влади (їх апаратам (секретаріатам)) та Секретаріату Кабінету Міністрів України, із них:

75 надали відповідну інформацію;

13 повідомили про відсутність компетенції або не надали відповіді з міркувань безпеки;

11 не надали інформацію.

I. СТАН ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТА КАДРОВОГО СКЛАДУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

1.1. Інституційна спроможність та кадровий склад структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС.

Кадрове забезпечення структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС

Важливим з точки зору даного аналізу потреб є визначення стану кадрового забезпечення структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС (додаток 2).

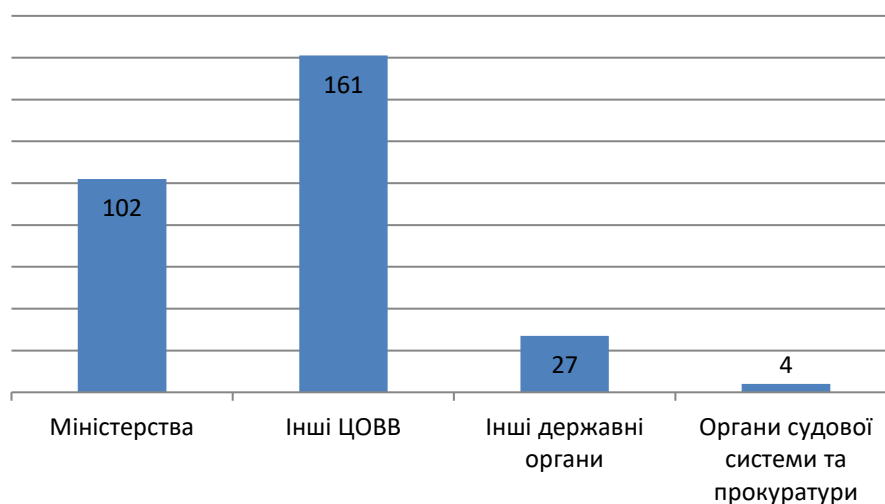
Визначено, що в органах державної влади до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС залучено 294² структурні підрозділи, із них (рисунок 1):

102 структурні підрозділи міністерств, що становить 35%;

161 структурний підрозділ інших центральних органів виконавчої влади (далі – ЦОВВ), що становить 55 %;

27 структурних підрозділів інших державних органів³, що становить 9%;

4 структурні підрозділи органів судової системи та прокуратури, що становить 1%.

Рис. 1. Кількість структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, за типом органу державної влади

Високий рівень залученості структурних підрозділів інших ЦОВВ (крім міністерств), пов'язаний із тим, що більшість таких ЦОВВ залучаються

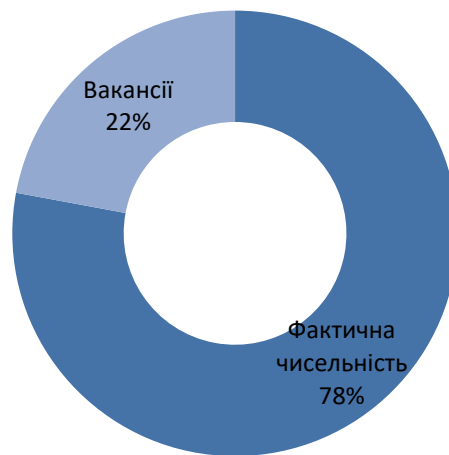
² За інформацією органів державної влади до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС також залучаються і структурні підрозділи з координації європейської інтеграції. Інформацію щодо стану інституційної спроможності та кадрового складу останніх подано окремо у підрозділі 1.2. розділу I цього звіту.

³ У цьому звіті під іншими державними органами маються на увазі державні органи та незалежні регулятори, що не відносяться до центральних органів виконавчої влади.

одночасно до приведення законодавства України до права ЄС в декількох сферах переговорних розділів та/або визначені головними виконавцями за відповідними сферами згідно з первинною оцінкою стану імплементації актів права ЄС відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2023 року № 189 “Про затвердження Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС)”.

Загальна штатна чисельність структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, становить 9232 штатні одиниці, із них фактично працює 7193. Враховуючи, що 22% кадрової спроможності становлять вакантні посади (рисунок 2), існує невідкладна потреба у їх заповненні.

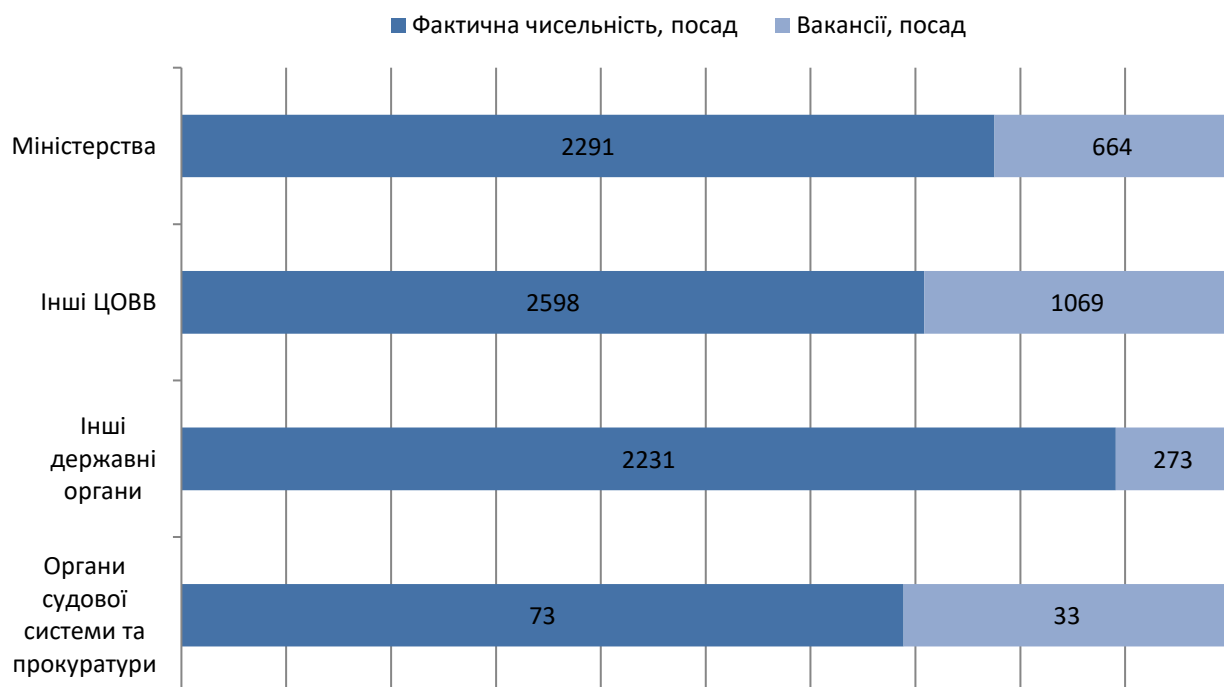

Рис. 2. Рівень заповнення структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС

Існує відмінність між рівнем заповнення структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, в залежності від типу органу державної влади (рисунок 3). Так, рівень заповнення зазначених структурних підрозділів у міністерствах становить 78% (2291 посада), у інших ЦОВВ – 71% (2598 посад), у інших державних органах та Національному банку України – 89% (2231 посада), у органах судової системи та прокуратури – 69% (73 посади).

У рамках аналізу потреб також отримано інформацію від Апарату Верховної Ради України, зобов'язання у сфері європейської інтеграції якого впливають з особливостей діяльності Верховної Ради України як єдиного законодавчого органу держави. Так, на виконання Постанови Верховної Ради України від 29 липня 2023 року № 2483-ІХ “Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції” у всіх комітетах Верховної Ради України, крім Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до ЄС, утворено підкомітети з питань адаптації законодавства України до положень права ЄС. У штатному розписі секретаріатів відповідних парламентських комітетів визначено посади державної служби з установленими

посадовими обов'язками в межах завдань, пов'язаних зі здійсненням додаткових експертиз законопроектів у сфері європейської інтеграції. Юридична експертиза законопроектів, підготовлених до розгляду Верховною Радою України, а також остаточна юридична експертиза прийнятих законів перед їх підписанням Головою Верховної Ради України, що здійснюється експертними підрозділами Апарату Верховної Ради України, включають також оцінку їх відповідності праву ЄС.

Рис. 3. Рівень заповнення структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, за типом органу державної влади

Також у Офісі Президента України, у якому кожен структурний підрозділ у межах компетенції здійснює в установленому порядку експертизу прийнятих Верховною Радою України законів, що надійшли на підпис Президентіві України, готує пропозиції щодо підписання законів або застосування щодо них права вето, у тому числі, законодавства України, яке приводиться у відповідність до права ЄС.

Розподіл фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції за типом органу державної влади

За результатами даного аналізу потреб визначено, що в структурних підрозділах, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, лише 28% фактично працюючих фахівців безпосередньо залучені до реалізації функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, зокрема приведення галузевого законодавства України у

відповідність до права ЄС, і становить 2011 осіб. Разом з тим встановлено, що на реалізацію функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, фахівці структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, в середньому витрачають 61% свого робочого часу. Цей показник демонструє реальний час, який фахівці витрачають на реалізацію функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції. Він важливий для більш реалістичної оцінки спроможності органів державної влади щодо забезпечення зазначених функцій людськими ресурсами, оскільки вказує, що фахівці значною мірою (39% робочого часу) залучаються до виконання інших функцій, що не стосуються зобов'язань у сфері європейської інтеграції.

Слід зазначити, що дані щодо кількості фахівців, залучених до функцій з приведення галузевого законодавства України у відповідність до права ЄС, отримані у 2023 році співставні з прогнозними показниками 2022 року (передбачалося, що в першу чергу до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС будуть залучатися фахівці, які мають відповідний досвід законодавчого наближення. Кількість таких фахівців за даними 2022 року становила 61% від кількості фахівців, залучених до формування політики, тобто 1988 осіб).

У 2023 році аналіз розподілу фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, за типом органу державної влади показав (рисунок 4), що:

37% цих фахівців є працівниками міністерств;

інші 63% фахівців є працівниками інших ЦОВВ, інших державних органів та Національного банку України, органів судової системи та прокуратури.

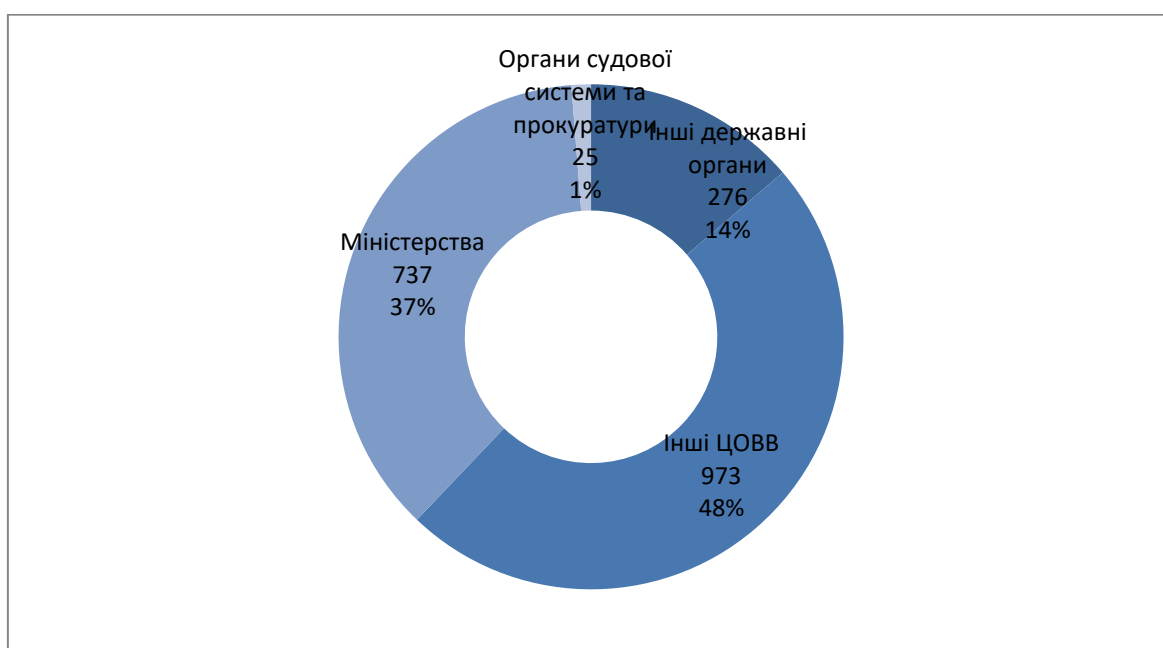

Рис. 4. Розподіл фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції

48% із 63% фахівців, залучених до функцій – працівники інших ЦОВВ (крім міністерств). Високий рівень їх залученості корелює із даними щодо рівня залученості структурних підрозділів до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС і пов’язаний із тим, що більшість таких ЦОВВ залучаються одночасно до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС у декількох сферах переговорних розділів та/або визначені головними виконавцями за відповідними сферами згідно з первинною оцінкою стану імплементації актів права ЄС відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2023 року № 189 “Про затвердження Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС)”. Окрім цього, штатна чисельність працівників у цих ЦОВВ часто є близькою або більшою ніж у міністерствах.

Співвідношення фахівців, залучених до функцій з виконання зобов’язань України у сфері європейської інтеграції, до фактично працюючих фахівців

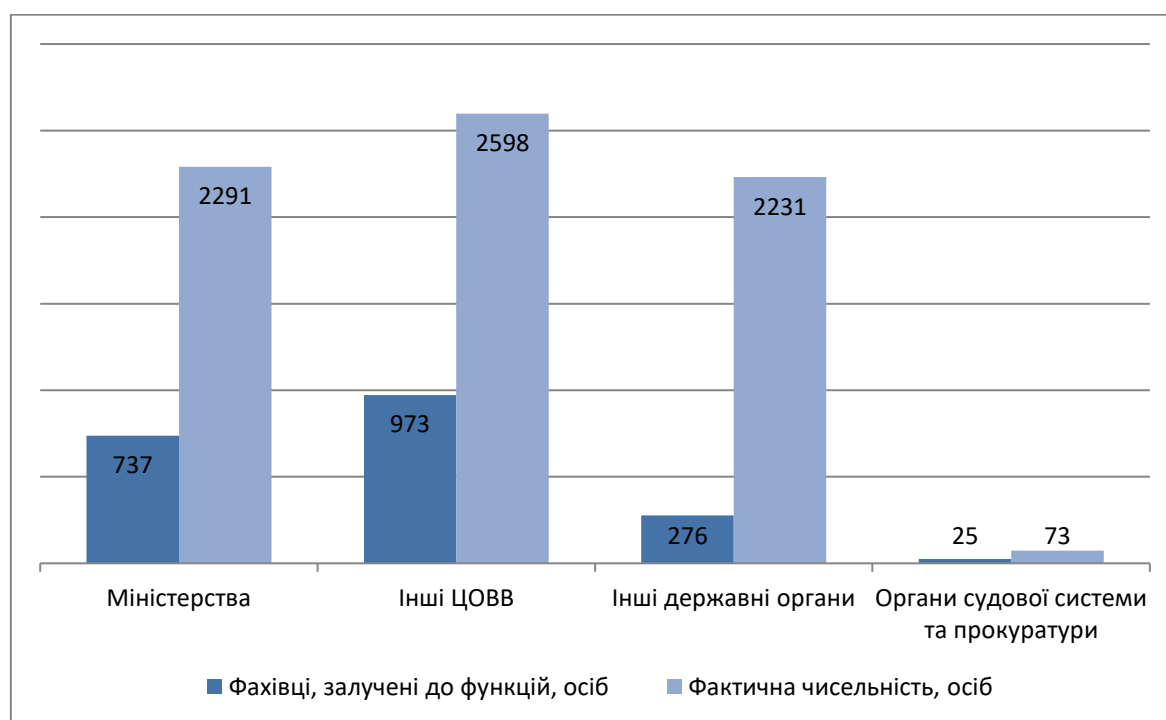
Разом з тим, у органах державної влади кількість фахівців, залучених до функцій з виконання зобов’язань України у сфері європейської інтеграції, по відношенню до фактично працюючих фахівців складає (рисунок 5):

міністерства – 32% (737 фахівців із 2291 фактично працюючого);

інші ЦОВВ – 37% (973 фахівці із 2598 фактично працюючих);

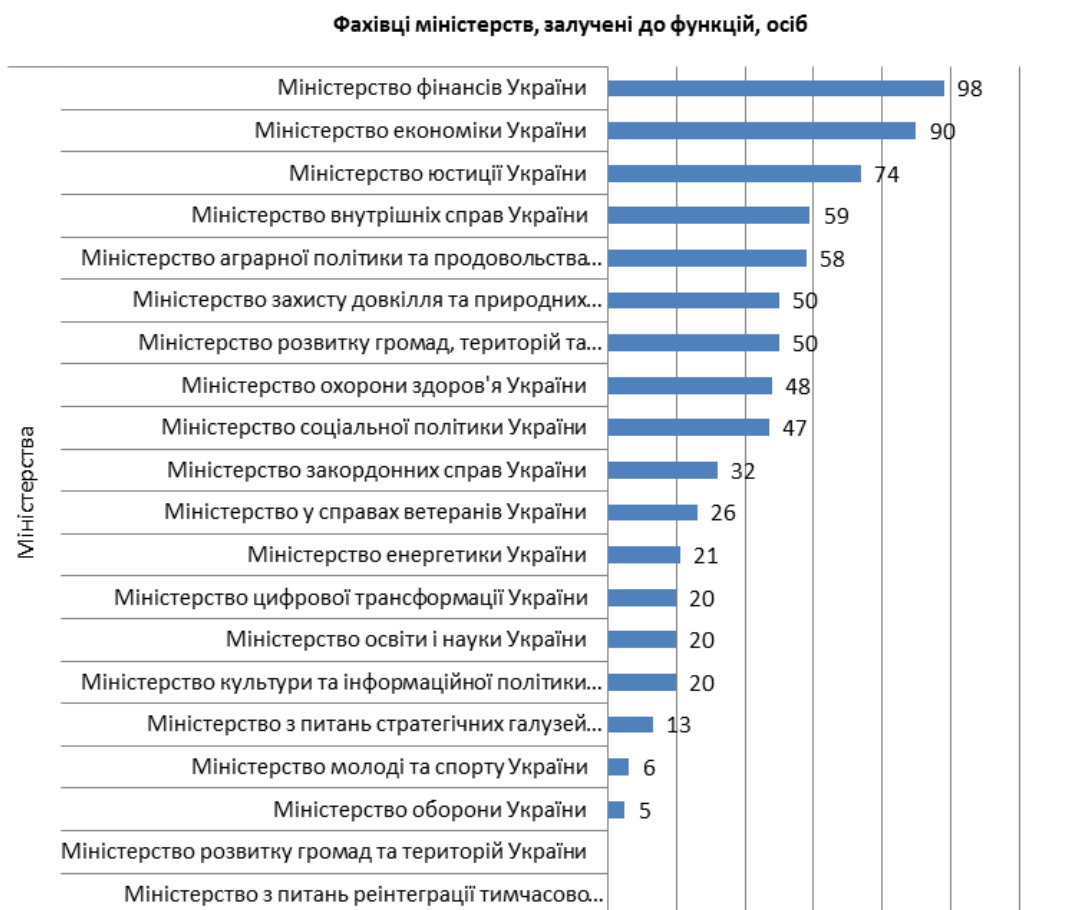
інші державні органи та Національний банк України – 12% (276 фахівців із 2231 фактично працюючого);

органи судової системи та прокуратури – 34% (25 фахівців із 73 фактично працюючих).

Рис. 5. Розподіл фахівців, залучених до функцій з виконання зобов’язань України у сфері європейської інтеграції та фактично працюючих за типом органу державної влади

Серед міністерств найбільшу кількість фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, зафіксовано в Міністерстві фінансів України (98 осіб), Міністерстві економіки України (90 осіб), Міністерстві юстиції України (74 особи), Міністерстві внутрішніх справ України (59 осіб), Міністерстві аграрної політики та продовольства України (58 осіб) тощо (рисунок 6).

Рис. 6. Розподіл фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції у розрізі міністерств

До ЦОВВ (крім міністерств) з найвищим рівнем фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, відносяться наступні: Державна служба статистики України (212 осіб); Державна авіаційна служба України (93 особи); Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (75 осіб); Державна митна служба України (71 особа); Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (41 особа). Таким чином, більше половини фахівців ЦОВВ (крім міністерств), залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції (52%) зосереджені у цих 5 ЦОВВ (рисунок 7).

Дані опитування вказують на те, що експертиза щодо приведення галузевого законодавства України у відповідність до права ЄС зосереджена не лише в міністерствах, але й в інших органах державної влади (насамперед ЦОВВ). Відповідно, ЦОВВ відіграватимуть важливу роль у процесі законодавчого наближення. Також під час планування посилення інституційної спроможності та кадрового складу органів державної влади та організації професійного навчання фахівців ЦОВВ варто залучати на рівні із фахівцями міністерств.

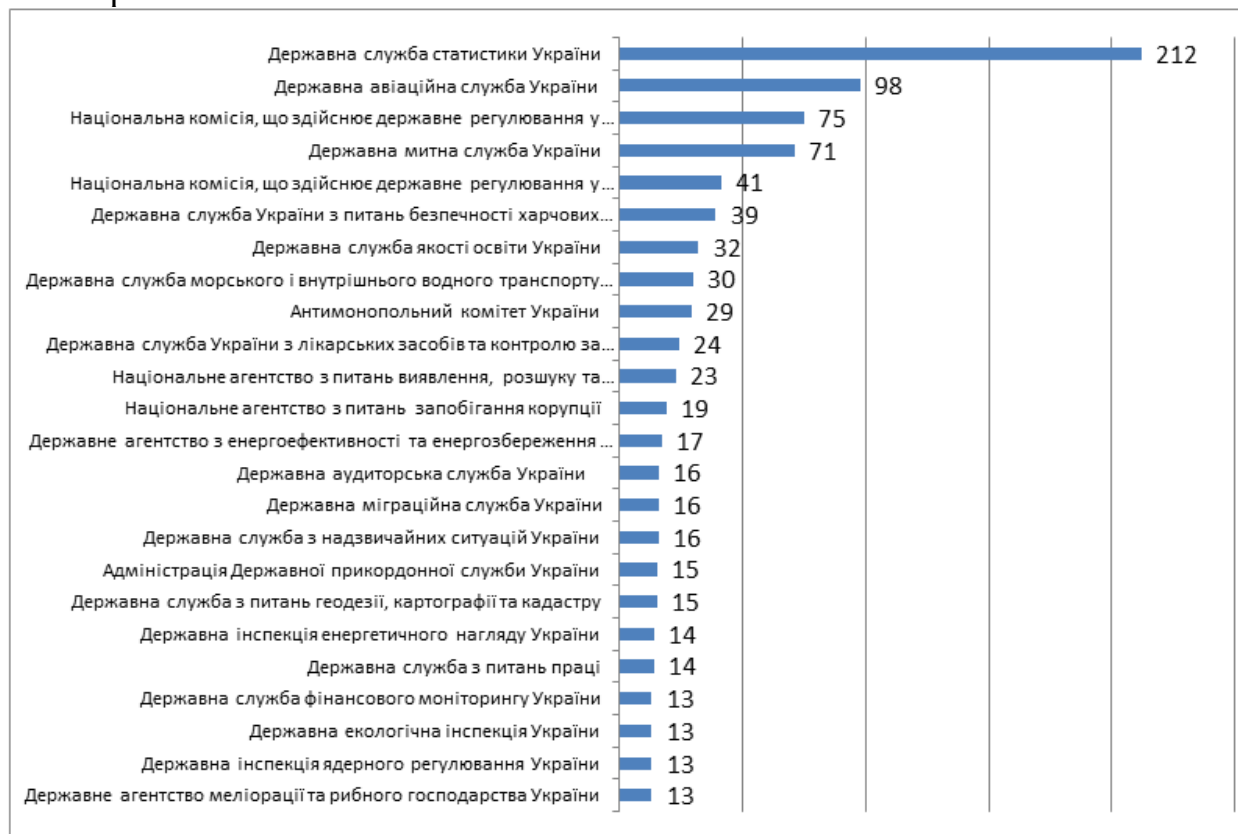

Рис. 7. ЦОВВ (крім міністерств) з найвищим рівнем фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції

Розподіл фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції за переговорними розділами

За результатами аналізу даних встановлено розподіл фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції за переговорними розділами (зазначена інформація надавалася переважно органами державної влади, які є головними виконавцями за сферами переговорних розділів). У 2022 та 2023 роках спостерігається нерівномірність розподілу фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції за переговорними розділами. Це пояснюється тим, що оскільки розділи відрізняються між собою як за кількістю сфер, так і за навантаженням, то і кількість залучених фахівців за кожним переговорним розділом буде також відрізнятися.

У 2023 році розподіл фахівців за переговорними розділами суттєво змінився (рисунок 8), як і було передбачено під час аналізу інституційної спроможності та

кадрового складу, проведеного у 2022 році. Так, якщо у 2022 році найбільша кількість фахівців залучалася до роботи за переговорними розділами “15. Енергетика”, “14. Транспортна політика”, “31. Зовнішня, безпекова та оборонна політика”, “18. Статистика”, “24. Правосуддя, свобода та безпека”, “27. Довкілля” та “19. Соціальна політика та зайнятість”, то у 2023 році – за розділами “27. Довкілля”, “15. Енергетика”, “11. Сільське господарство та розвиток сільських територій”, “1. Свобода руху товарів”, “24. Правосуддя, свобода та безпека”, “30. Зовнішні відносини”, “12. Продовольча безпека, ветеринарна та фітосанітарна політика”, “18. Статистика”.

Отже, за розділами “15. Енергетика”, “18. Статистика”, “24. Правосуддя, свобода та безпека” та “27. Довкілля” кількість залучених фахівців, залишається стабільно високою.

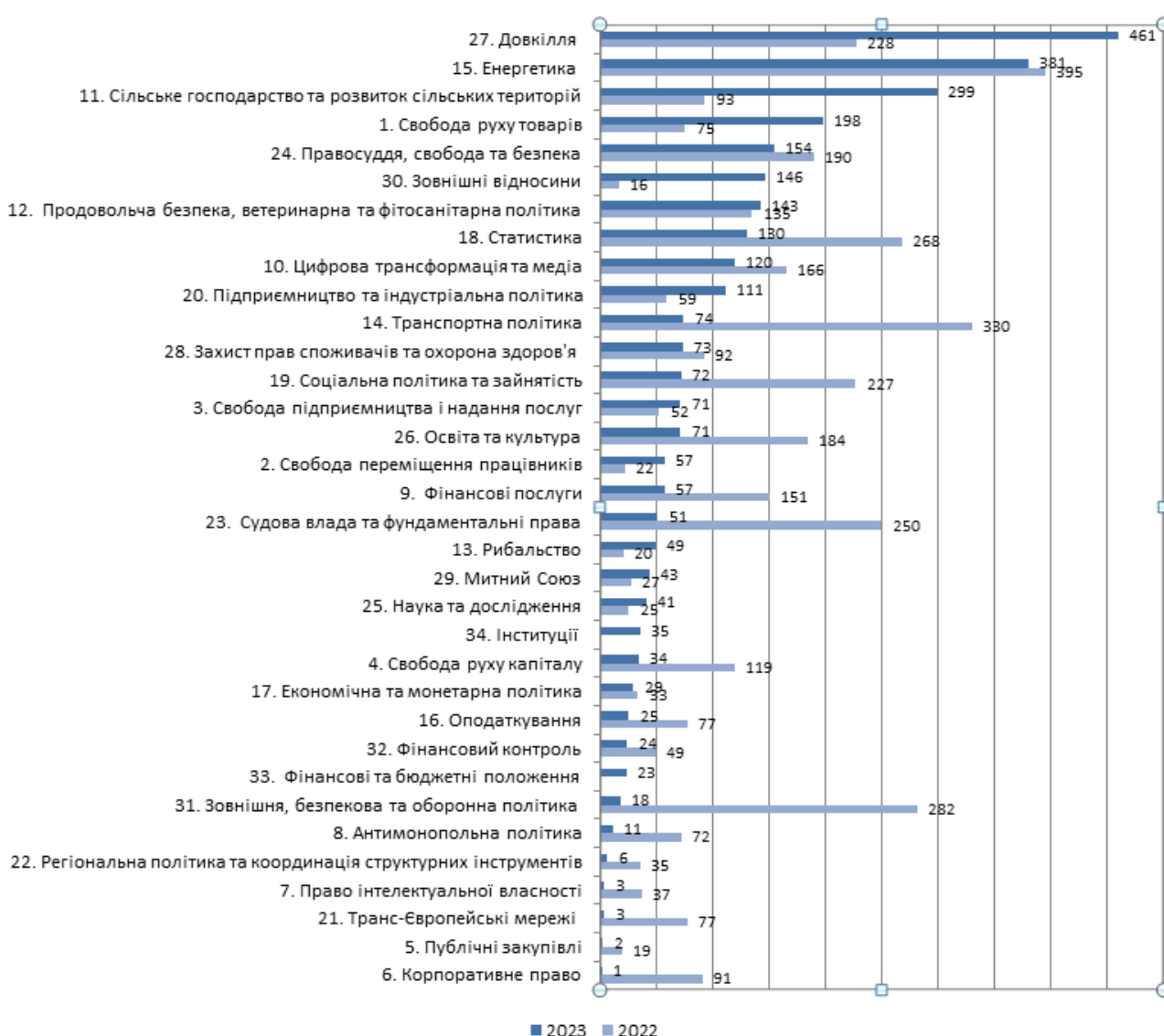

Рис. 8. Розподіл фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції за переговорними розділами

Відмінність у даних, отриманих у 2022 і 2023 роках прослідковується у зв'язку з тим, що у 2022 році за відсутності у законодавстві акту, який би закріплював за кожним органом державної влади відповідні сфери переговорних розділів, органи державної влади самостійно визначали рівень своєї залученості до переговорних розділів на підставі методики, яка включала орієнтовний перелік сфер переговорних розділів, визначених шляхом аналізу Національних програм адаптації права ЄС держав, що є кандидатами на вступ до ЄС. У свою чергу, у 2023 році органами державної влади надано уточнену інформацію з урахуванням первинної оцінки стану імплементації актів права ЄС відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2023 року № 189 “Про затвердження Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС)”, в рамках якої органам державної влади надавався перелік головних виконавців кожного переговорного розділу та головних і залучених виконавців кожної сфери відповідного переговорного розділу, а також перелік актів права ЄС, які підлягають аналізу.

Слід зазначити, що у майбутньому після завершення первинної оцінки та затвердження Національної програми імплементації законодавства України до права ЄС кількість фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції також може змінитися.

Розподіл фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції за гендерною ознакою

Гендерний склад фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції представлений переважно жінками – 65% (рисунок 9).

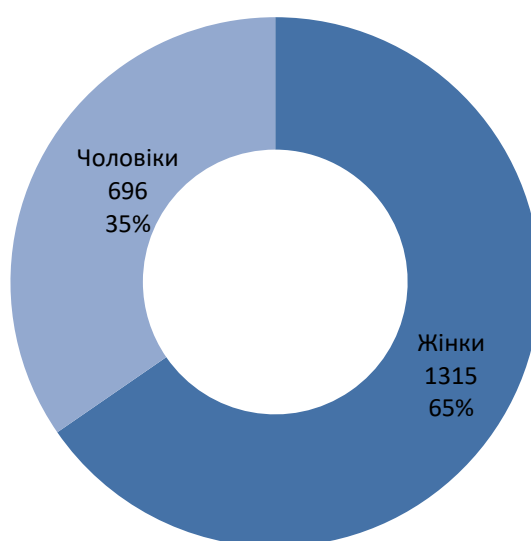

Рис. 9. Гендерний склад фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції

Зазначена тенденція (з незначним відхиленням) зберігається за кожним типом органу державної влади, крім органів судової системи та прокуратури (рисунок 10).

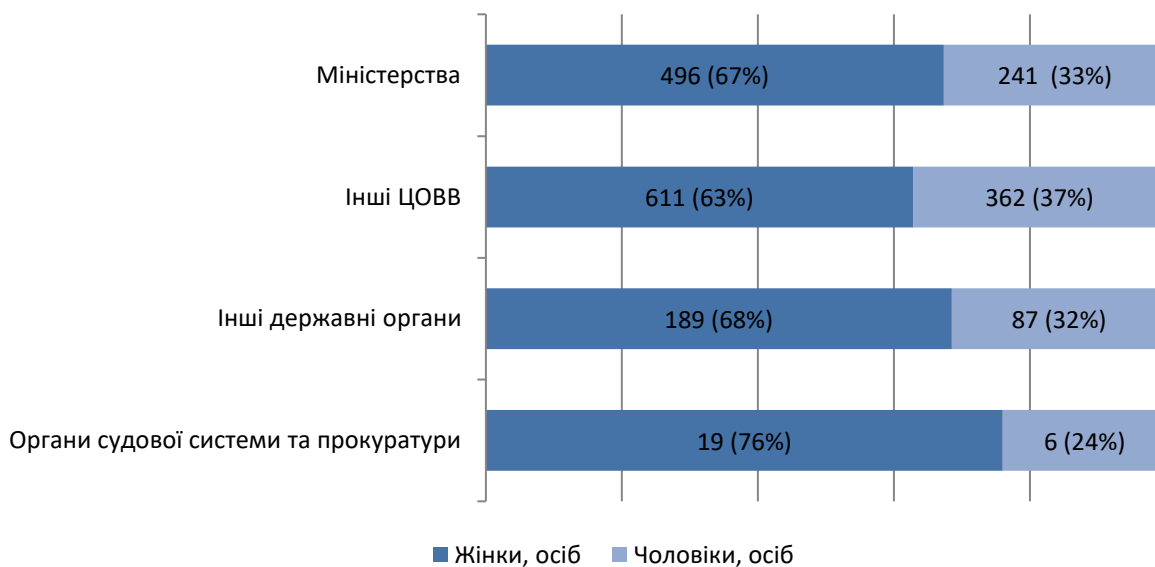

Рис. 10. Гендерний склад фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції за типом органу державної влади

Рівень володіння англійською мовою

Знання англійської мови є однією із необхідних передумов готовності фахівців виконувати завдання у сфері європейської інтеграції – проведення скринінгу законодавства, законодавчого наближення та підготовки до переговорів. Вважається, що рівень володіння англійською мовою В1 (відповідно до загальноєвропейської мовної рамки) – є рівнем, який дозволяє працювати із завданнями у сфері європейської інтеграції, проводити порівняння законодавства та його приведення до права ЄС. Загалом за інформацією органів державної влади, 764 із 2011 фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції володіють англійською мовою на рівні В1 та вище, що складає 38 відсотків. Це на 5% менше, ніж у 2022 році (43%). Тенденцію до зниження кількості фахівців, які володіють англійською мовою на високому рівні, на думку органів державної влади можна пояснити плінністю кадрів, пов'язаною з низькою оплатою праці фахівців рівня, необхідного для виконання завдань у сфері європейської інтеграції, особливо в умовах постійно зростаючого навантаження.

У 2023 році кількість фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, які володіють англійською мовою на рівні В1 та вище, за типом органу державної влади становить (рисунок 11):

міністерства – 39% (286 фахівців);

інші ЦОВВ – 33% (317 фахівців);
 інші державні органи – 53% (146 фахівців);
 органи судової системи та прокуратури – 60% (15 фахівців).

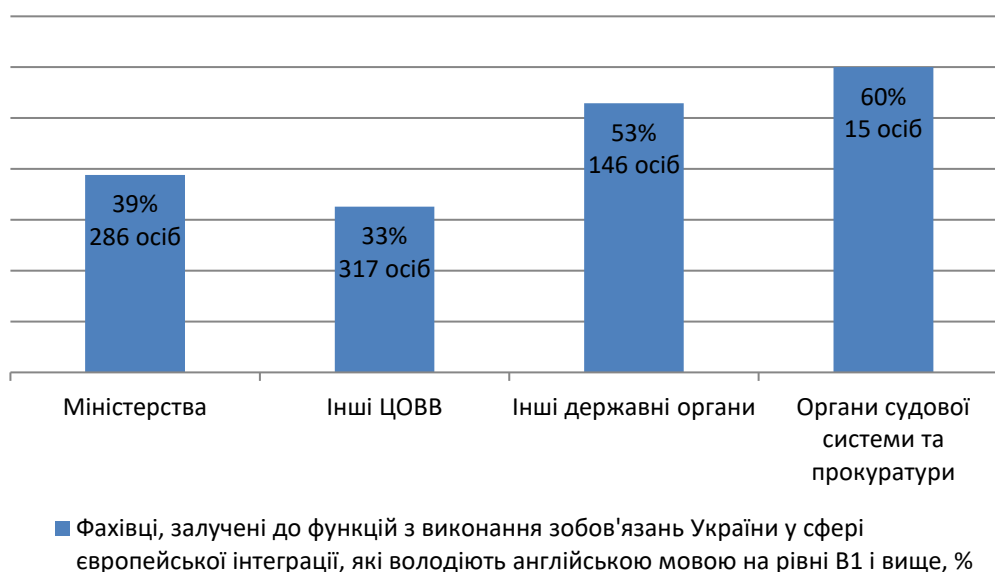

Рис. 11. Рівень володіння англійською мовою B1 і вище

1.2. Координація та інституційна підтримка реалізації політики європейської інтеграції

На сьогодні в Україні діє інституційний механізм координації формування та реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції. У 2014 році у складі Секретаріату Кабінету Міністрів України створено Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції (далі – Урядовий офіс), який здійснює організаційне, експертно-аналітичне та інформаційне забезпечення діяльності Кабінету Міністрів України у сфері європейської інтеграції.

Відповідно до Положення про Урядовий офіс, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04 жовтня 2017 року № 759, до основних завдань Урядового офісу в сфері європейської інтеграції віднесено координацію діяльності органів виконавчої влади з розроблення та здійснення заходів, спрямованих на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), інших міжнародних договорів України з питань європейської інтеграції і домовленостей між Україною та ЄС; координацію процесу адаптації законодавства України до права ЄС; планування, моніторинг та оцінку результативності виконання завдань у сфері європейської інтеграції, у тому числі з виконання Угоди про асоціацію; координацію діяльності органів виконавчої влади з розроблення проєктів законодавчих та інших нормативно-правових актів, спрямованих на виконання

Угоди про асоціацію, інших міжнародних договорів України з питань європейської інтеграції і домовленостей між Україною та ЄС.

На сьогодні в Урядовому офісі створено 13 експертних груп, відповідальних за виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції. Фактична чисельність осіб, залучених до виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, а також до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС становить 47 осіб, із них: 17 чоловіків і 30 жінок. Штатна чисельність відповідних структурних підрозділів складає 55 осіб.

Після отримання рекомендації Європейської Комісії щодо подальших пріоритетних реформ та кроків України на шляху до членства в ЄС за всіма переговорними розділами продовжується робота з координації діяльності органів виконавчої влади за всіма 35 розділами, за якими будуть проводитися переговори щодо вступу України до ЄС. Також продовжується адаптація законодавства України до права ЄС.

Разом з тим, у 2014 році у рамках реформи державного управління було запроваджено інститут заступників міністрів з питань європейської інтеграції, який в межах компетенції спрямовує діяльність міністерств у сфері європейської інтеграції України. У інших органах державної влади загальну координацію питань формування та реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції здійснюють заступники керівників таких органів відповідно до розподілу повноважень, члени колегіальних державних органів. 53 із 75 органів державної влади надали інформацію щодо керівників, які відповідають за питання європейської інтеграції. У зазначених органах державної влади відповідні посади займають 39 чоловіків та 14 жінок.

Водночас у структурі міністерств утворено директори з питань стратегічного планування та європейської інтеграції, до повноважень яких відносяться питання координації діяльності міністерства щодо європейської інтеграції, співробітництва з міжнародними організаціями та міжнародними фінансовими інституціями. Самостійні структурні підрозділи з питань європейської інтеграції створені не у всіх інших ЦОВВ (крім міністерств) та інших державних органах, а відповідні функції покладено як додаткові на інші структурні підрозділи (переважно на структурні підрозділи з питань міжнародного співробітництва). У 14 органах державної влади, крім міністерств, питання європейської інтеграції покладено на профільні структурні підрозділи. Також серед винятків – підвідомча установа НАДС – Центр адаптації державної служби до стандартів ЄС. У Національного банку України згаданим питанням займається відділ європейської інтеграції Управління європейських та міжнародних відносин Департаменту міжнародного співробітництва.

З метою посилення кадрової спроможності ЦОВВ (крім міністерств) та інших державних органів необхідним є визначення окремих структурних підрозділів або фахівців, які зможуть забезпечити координацію роботи з питань європейської інтеграції всередині органу державної влади та оперативну комунікацію з органами державної влади вищого рівня. Доцільно створити окрему базу таких фахівців та здійснювати її систематичне оновлення, а для

оперативної комунікації застосовувати сучасні засоби телекомунікаційного зв'язку.

Водночас НАДС та його підвідомчі установи – Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу та Вища школа публічного управління – здійснюють інституційну підтримку реалізації політики європейської інтеграції в Україні.

НАДС як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, здійснює:

координацію діяльності щодо професійного навчання державних службовців у сфері європейської інтеграції та вдосконалення рівня володіння ними іноземною мовою (у Центрі мовної підготовки Вищої школи публічного управління та в рамках співпраці з EF Language Learning Solutions Ltd);

формування ефективної системи професійного навчання державних службовців;

удосконалення нормативно-правового регулювання професійного навчання державних службовців (постанови Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2022 року № 1028 “Про затвердження Положення про організацію професійного навчання державних службовців, керівників державних підприємств, установ, організацій за рахунок МТД та інших форм міжнародного співробітництва” та від 15 вересня 2023 року № 990 “Деякі питання організації професійного навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування за кордоном”);

адміністрування вебпорталу управління знаннями у сфері професійного навчання “Портал управління знаннями”;

посилення кадрової спроможності органів державної влади в контексті виконання положень Угоди про асоціацію.

Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу:

здійснює експертно-аналітичну підтримку у сфері адаптації державного управління та державної служби до стандартів ЄС, зокрема шляхом організації роботи з ефективного використання в Україні інституціональних інструментів;

забезпечує проведення якісних функціональних обстежень та експертно-аналітичних досліджень, зокрема з питань європейської інтеграції;

сприяє удосконаленню стандартів і процедур роботи державних службовців, діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, зокрема з урахуванням кращих практик країн-членів ЄС;

є національним провайдером та координатором інструментів ЄС Twinning і TAIEХ та співробітництва з програмою ОЕСР SIGMA (Програма підтримки вдосконалення врядування та менеджменту);

здійснює функції Адміністративного офісу програми Twinning, який був створений з метою інформування органів державної влади щодо можливості використання інструментів інституціональної розбудови Twinning і TAIEХ та координації процесу їх імплементації;

має статус Українського національного ресурсного центру САФ (модель управління якістю), а його обрані працівники – статус національних кореспондентів.

Відповідно до Плану Пріоритетних дій Уряду на 2023 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 березня 2023 року № 221-р на НАДС та Вищу школу публічного управління було покладено завдання щодо проведення навчання державних службовців, які забезпечують планування, координацію, проведення моніторингу та підготовку звітності щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, а також наближення законодавства України до права ЄС.

Відповідно до операційного плану реалізації Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2022 року № 1155-р, здійснюється розроблення та затвердження програм підвищення кваліфікації з питань європейської інтеграції (оскільки одним із його пріоритетних завдань є впровадження системи навчання посадових осіб державних органів, установ та організацій з питань європейської інтеграції).

У свою чергу в системі професійного навчання різними провайдерами пропонується близько 100 програм підвищення кваліфікації з питань європейської інтеграції. Тільки у Вищій школі публічного управління у 2023 році реалізовано 19 програм підвищення кваліфікації за напрямом “Європейська інтеграція”.

Усього у 2023 році у Вищій школі публічного управління та 16 регіональних центрах підвищення кваліфікації вже пройшли навчання з питань європейської інтеграції понад 9 730 публічних службовців.

Разом з тим, потреби у підвищенні кваліфікації фахівців з різних аспектів європейської інтеграції залишаються досить високими. У 2024-2026 роках близько 31 тисячі фахівців планують підвищити кваліфікацію за напрямом “євроінтеграція”, із них у 2024 році – більше 10 тисяч осіб.

Основними завданнями у сфері європейської інтеграції відповідно до Стратегії розвитку Вищої школи на 2023-2028 роки є:

розробка нових навчальних програм для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування у сфері європейської інтеграції;

організація вивчення фахівцями іноземних мов у публічному адмініструванні (англійська, французька);

розвиток співпраці з навчальними закладами, а також формування національної мережі організацій та установ, які здійснюють навчальну діяльність у сфері європейської інтеграції;

допомога у проведенні регулярної оцінки потреб для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування у сфері європейської інтеграції;

формування дієвого пулу викладачів та тренерів у сфері європейської інтеграції, організація їх навчання;

розвиток та впровадження нових інструментів організації навчального процесу державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування у сфері європейської інтеграції (зокрема, онлайн навчання та ін.);

участь в організації стажування фахівців та експертів з питань європейської інтеграції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування;

організація навчальних поїздок українських публічних службовців до європейських інституцій та органів публічної влади країн-членів ЄС.

Кадрове забезпечення структурних підрозділів з координації європейської інтеграції.

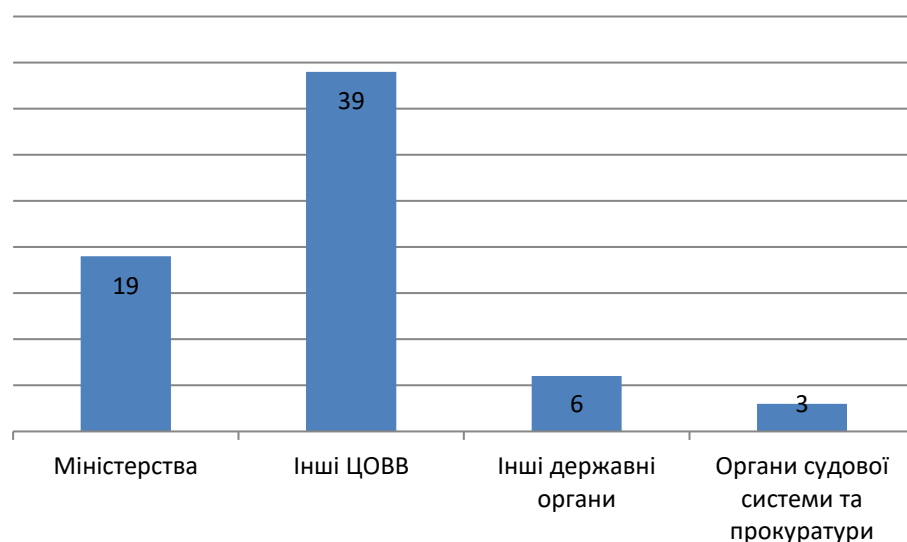
За інформацією органів державної влади (додаток 2) роботу щодо координації європейської інтеграції здійснює 67 структурних підрозділів (рисунок 12), із них:

19 – у міністерствах;

39 – у інших ЦОВВ;

6 – у інших державних органах;

3 – у органах судової системи та прокуратури.

Рис. 12. Кількість структурних підрозділів з координації європейської інтеграції за типом органу державної влади

Загальна штатна чисельність фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції – 872 штатні одиниці, з них фактично працює 590, тобто рівень заповнення цих структурних підрозділів становить 68 відсотків. Це на 12% більше, ніж у 2022 році (56%).

Серед органів державної влади рівень заповнення структурних підрозділів з координації європейської інтеграції складає (рисунок 13):

міністерства – 69% (193 посади);

інші ЦОВВ – 65% (328 посад);

інші державні органи – 69% (31 посада);

органи судової системи та прокуратури – 83% (38 посад).

Таким чином, найбільшу потребу у заповненні вакантних посад мають інші ЦОВВ.

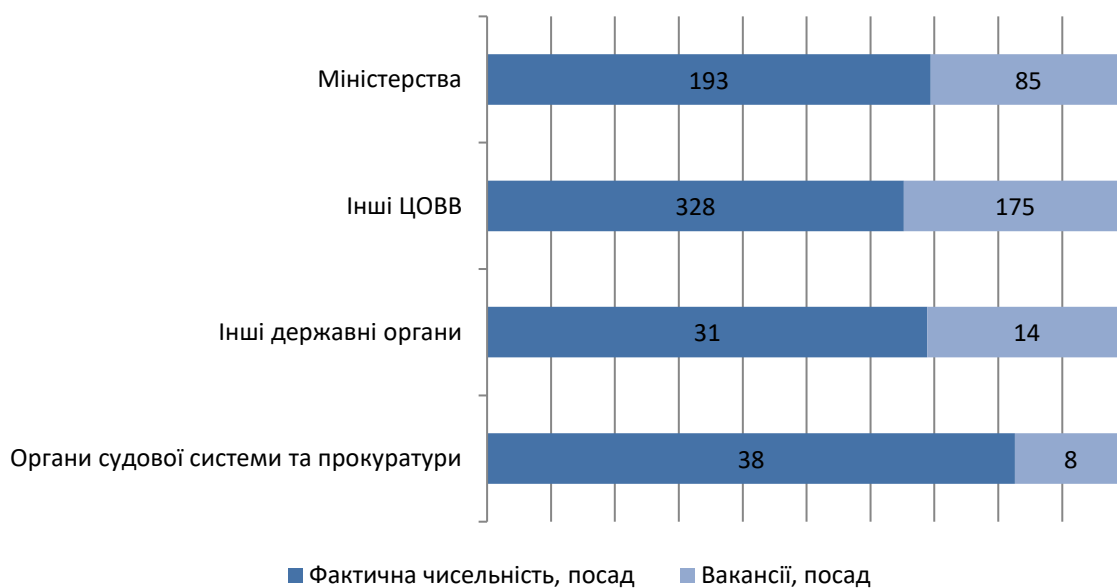

Рис. 13. Рівень заповнення структурних підрозділів з координації європейської інтеграції за типом органу державної влади

Розподіл фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, які залучені до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції

Установлено, що в структурних підрозділах з координації європейської інтеграції до реалізації функцій, спрямованих саме на виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, зокрема координації, моніторингу та інформування щодо європейської інтеграції, залучено 290 із 590 фактично працюючих фахівців, що становить 49 відсотків. При цьому на реалізацію зазначених функцій вони в середньому витрачають 75% свого робочого часу. Для фахівців міністерств цей показник є вищим і становить 88% робочого часу.

Аналіз розподілу фахівців, які залучені до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції за типом органу державної влади показав (рисунок 14), що:

32% цих фахівців є працівниками міністерств;

68% фахівців є працівниками інших органів державної влади, органів судової системи та прокуратури.

55% із 68% фахівців, які залучені до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції – працівники інших ЦОВВ (крім міністерств). Спостерігається високий рівень залученості фахівців таких ЦОВВ до виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, що може бути пов'язано з тим, що фахівці зазначених структурних підрозділів залучаються як до функцій з координації, моніторингу та інформування щодо європейської інтеграції, так і до деяких функцій щодо приведення галузевого законодавства України у відповідність до права ЄС. Зокрема у Державній службі геології та

надр України, Державному агентстві водних ресурсів України структурні підрозділи міжнародного співробітництва виконують функції як координації європейської інтеграції, так і приведення законодавства України у відповідність до права ЄС.

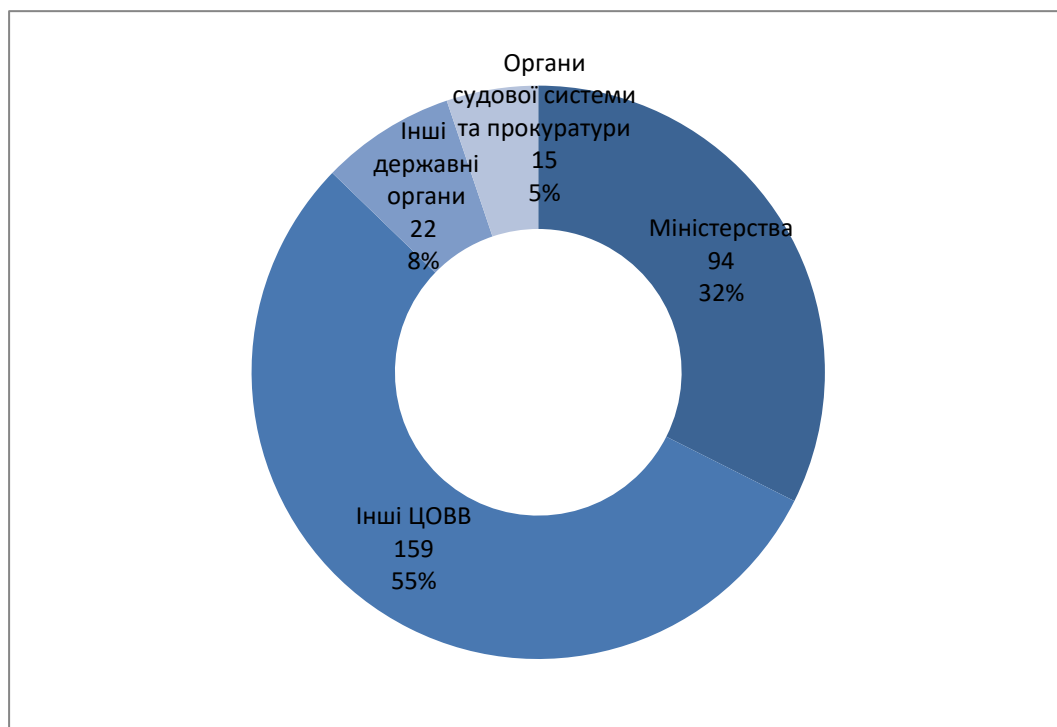

Рис. 14. Розподіл фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, які залучені до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції

Співвідношення фахівців, які залучені до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції до фактично працюючих фахівців

Разом з тим, у органах державної влади кількість фахівців, які залучені до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції по відношенню до фактично працюючих фахівців складає (рисунок 15):

міністерства – 49% (94 із 193 фактично працюючих фахівців);

інші ЦОВВ – 48% (159 із 328 фактично працюючих фахівців);

інші державні органи – 71% (22 із 31 фактично працюючого фахівця);

органи судової системи та прокуратури – 39% (15 із 38 фактично працюючих фахівців).

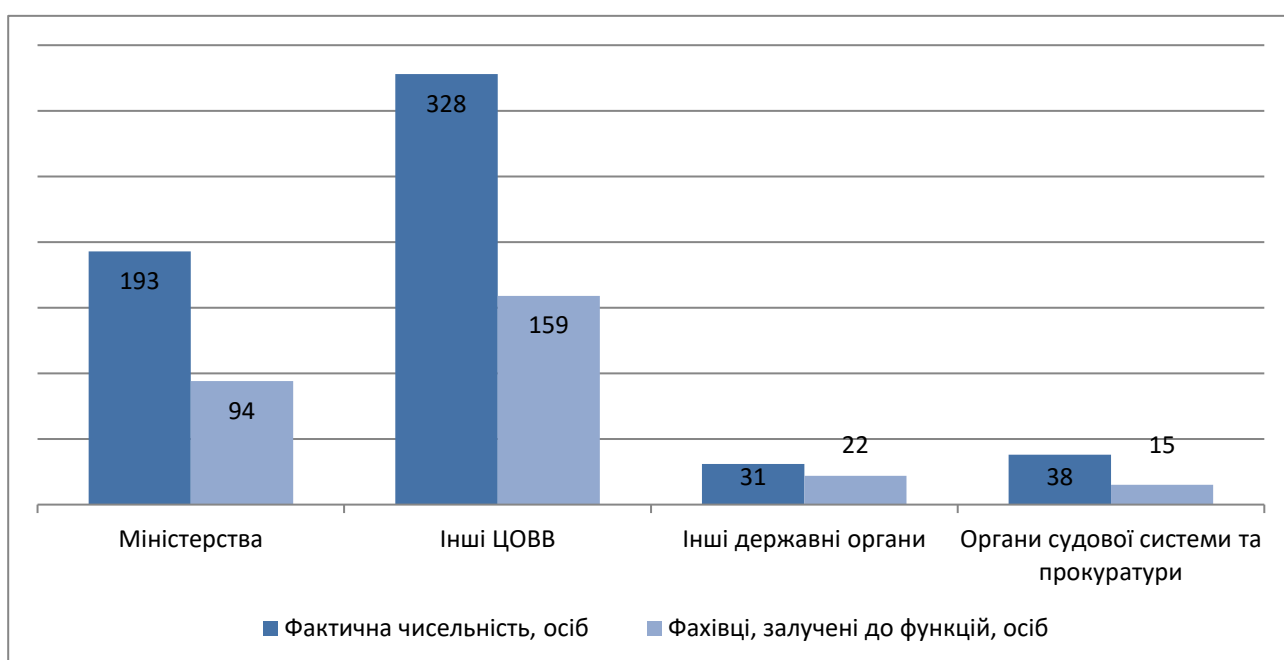
Найбільша кількість фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, які залучені до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції зосереджена у наступних органах державної влади:

серед міністерств – у Міністерстві закордонних справ України (17 осіб), Міністерстві юстиції України (11 осіб), Міністерстві економіки України (10 осіб), Міністерстві аграрної політики та продовольства України (6 осіб), Міністерстві у справах ветеранів України (6 осіб), Міністерстві розвитку громад,

територій та інфраструктури України (6 осіб), Міністерстві енергетики України (5 осіб);

серед інших ЦОВВ – у Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (11 осіб), Державній службі статистики України (11 осіб), Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (10 осіб), Державній службі з надзвичайних ситуацій України (10 осіб), Національному агентстві з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (6 осіб), Державній митній службі України (6 осіб), Державному агентстві відновлення та розвитку інфраструктури України (6 осіб), Бюро економічної безпеки України (6 осіб), Державній податковій службі України (6 осіб).

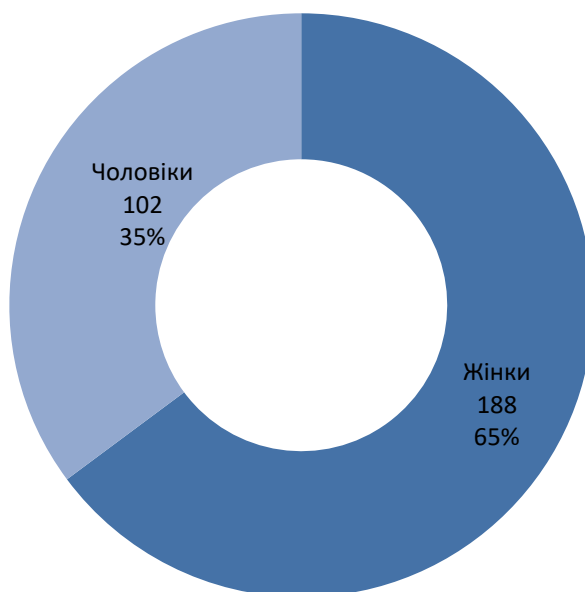

Рис. 15. Розподіл фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, які залучені до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції та фактично працюючих за типом органу державної влади

Окремо слід зазначити, що до функцій з координації європейської інтеграції залучено по 9 осіб – у Рахунковій палаті та в Офісі Генерального прокурора і по 5 осіб – у Офісі Президента України та Національному банку України.

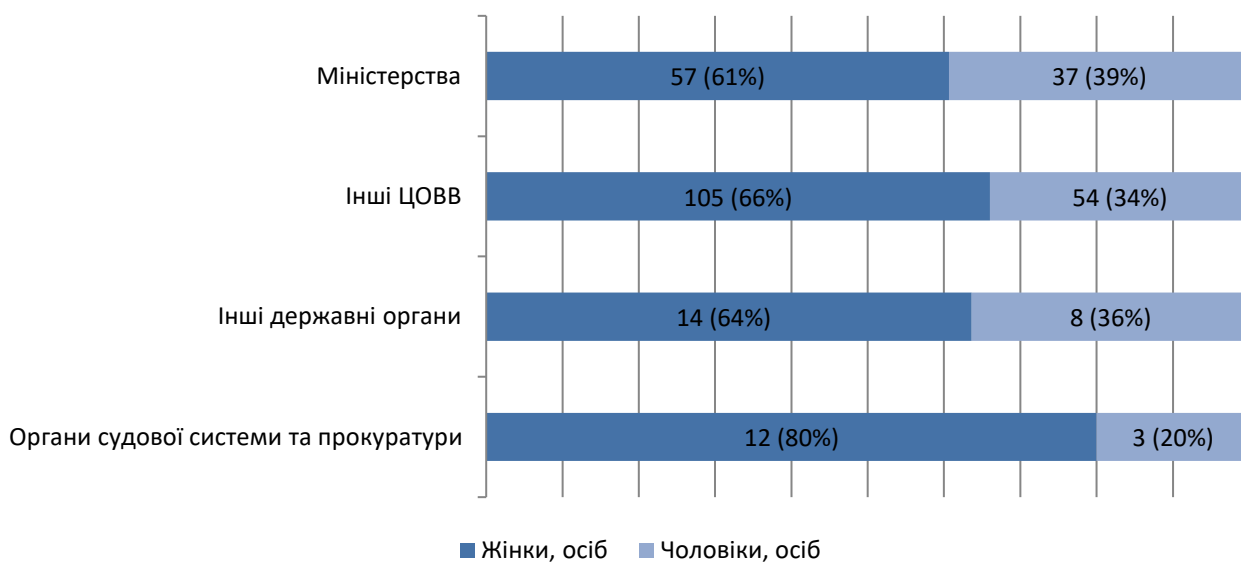
Розподіл фахівців за гендерною ознакою

За результатами аналізу потреб встановлено, що із 290 фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, які залучені до виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції 188 осіб – жінки і 102 особи – чоловіки, що становить відповідно 65% і 35% (рисунок 16).

Рис. 16. Гендерний склад фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, які залучені до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції

Зазначена тенденція (з незначним відхиленням) зберігається за кожним типом органу державної влади, крім органів судової системи та прокуратури. Гендерний склад фахівців за типом органу державної влади представлено на рисунку 17.

Рис. 17. Гендерний склад фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, які залучені до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції за типом органу державної влади

Рівень володіння англійською мовою

Загалом за інформацією органів державної влади, 86% фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, які залучені до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, володіють англійською мовою на рівні B1 та вище. Тобто у 2023 році значення цього показника не змінилося і залишилося на рівні 2022 року.

Кількість зазначених фахівців за типом органу державної влади складає (рисунок 18):

- міністерства – 87% (82 фахівці);
- інші ЦОВВ – 85% (135 фахівців);
- інші державні органи – 95% (21 фахівець);
- судові органи – 80% (12 фахівців).

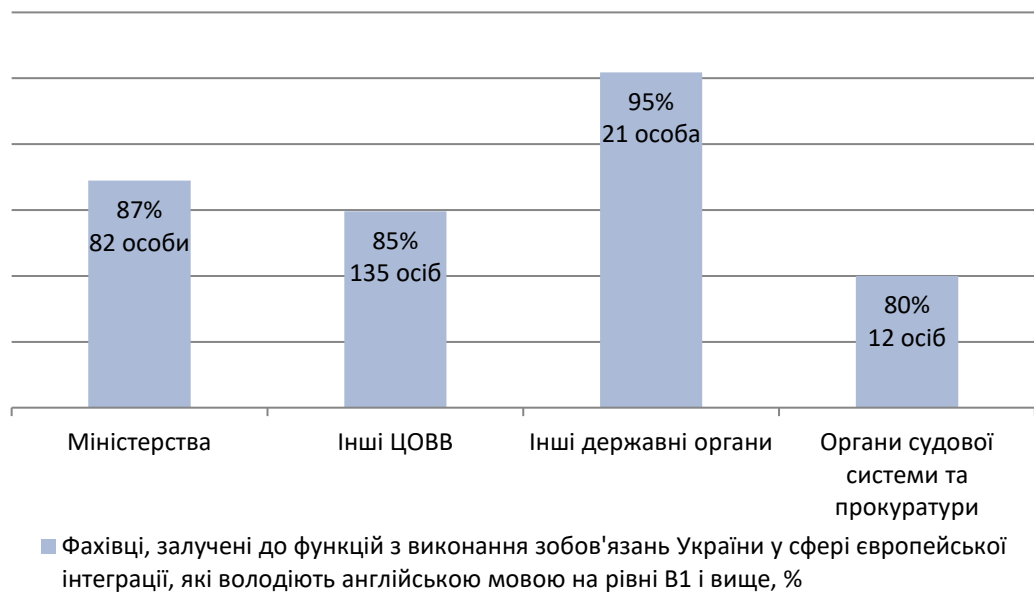

Рис. 18. Рівень володіння англійською мовою B1 і вище

Розподіл результатів у розрізі органів державної влади показав, що кількість фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, які володіють англійською мовою на рівні B1 і вище, є достатньо високим серед усіх органів державної влади.

II. ПОТРЕБИ ЩОДО ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТА КАДРОВОГО СКЛАДУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Досліджувалися потреби органів державної влади щодо фахового супроводу процесу адаптації законодавства України до права ЄС, забезпечення відповідності актів законодавства зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС та виконання інших міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, а саме:

потреба у додатковій кількості фахівців, яких необхідно залучити до реалізації функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

потребу у створенні нових посад (штатних одиниць) та нових структурних підрозділів;

потребу у професійному навчанні фахівців (якісна потреба у фахівцях).

2.1. Потреба у фахівцях структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС.

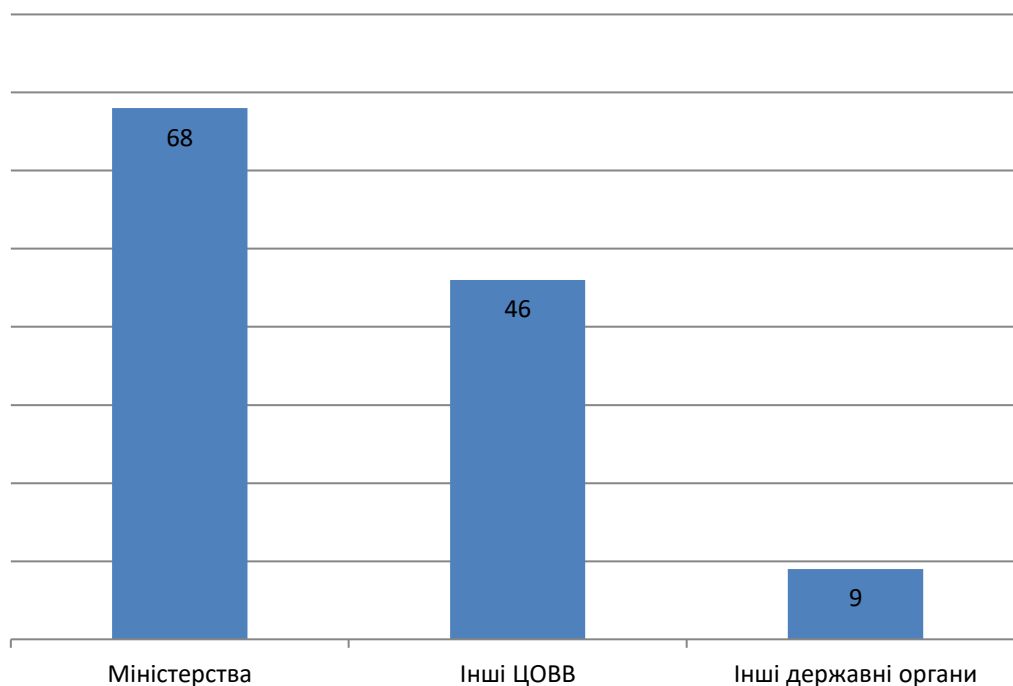
Визначено, що 43 органи державної влади потребують посилення кадрової спроможності щодо структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, із них: 16 міністерств, 24 інших ЦОВВ, 3 інших державних органи (додаток 3). За наданою інформацією у органах судової системи та прокуратури відсутня потреба у додаткових кадрових ресурсах для забезпечення належного виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Також визначено, що кількість структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, які потребують посилення кадрової спроможності, у розрізі органів державної влади становить (рисунок 19):

у міністерствах – 68 структурних підрозділів, що становить 65% структурних підрозділів міністерств, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС;

у інших ЦОВВ – 46 структурних підрозділів, що становить 29% структурних підрозділів інших ЦОВВ (крім міністерств), залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС;

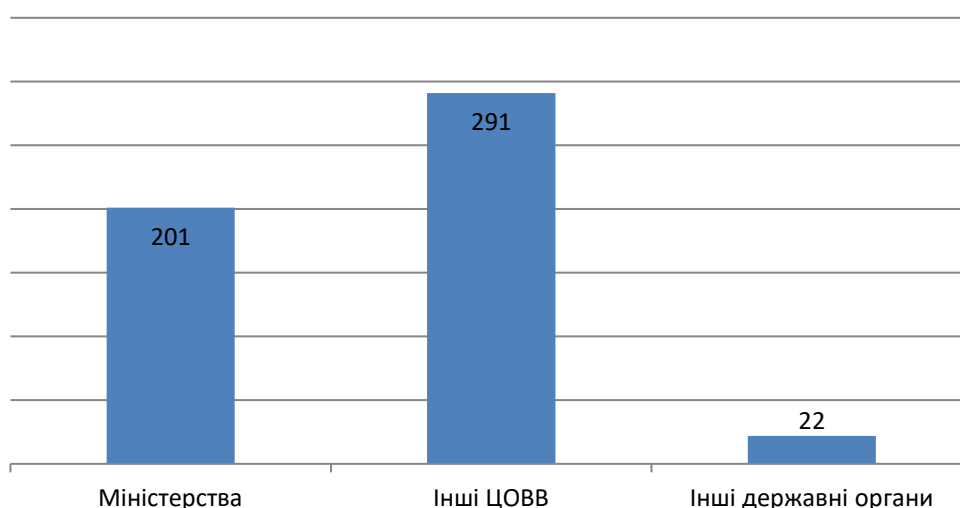
у інших державних органах – 9 структурних підрозділів, що становить 33% структурних підрозділів інших державних органів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС.

Рис. 19. Кількість структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, які потребують посилення кадрової спроможності

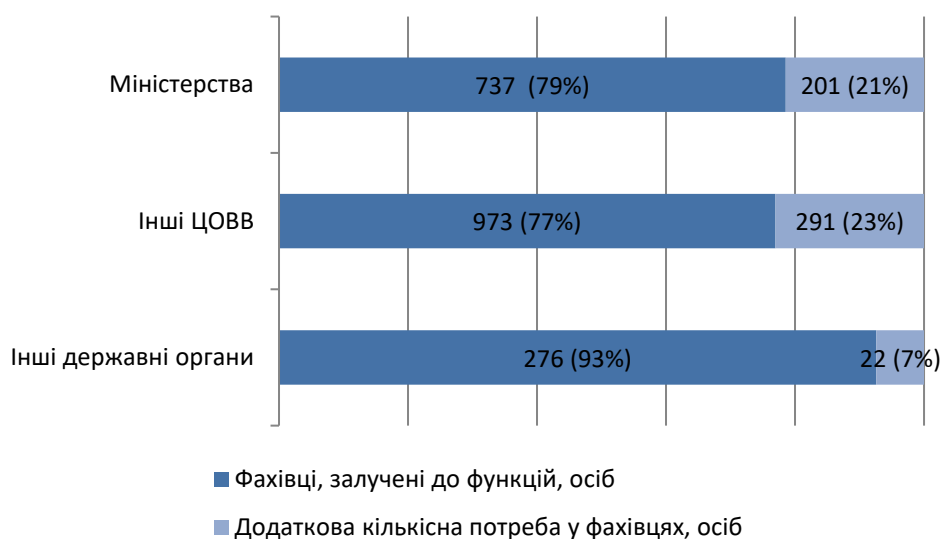
Потреба у фахівцях

Додаткова кількісна потреба у фахівцях зазначених структурних підрозділів (із розрахунку, що їх рівень зайнятості за функціями становитиме 100% робочого часу) становить 514 осіб (рисунок 20).

Рис. 20. Додаткова кількісна потреба у фахівцях структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС за типом органу державної влади, осіб

Співвідношення кількості наявних фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції та додаткової кількісної потреби у фахівцях представлено на рисунку 21.

Рис. 21. Співвідношення кількості фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції і додаткової кількісної потреби у фахівцях структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС

Отримані результати показали, що наразі фахівці, залучені до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції становлять: у міністерствах – 79%; у інших ЦОВВ – 77%, а у інших державних органах – 93% від необхідної чисельності. Таким чином, серед органів державної влади більшу потребу у додаткових кадрових ресурсах мають міністерства та інші ЦОВВ.

Серед міністерств потреба у додатковій кількості фахівців становить:

Міністерство економіки України – 29 осіб;

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України – 26 осіб;

Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України – 22 особи;

Міністерство аграрної політики та продовольства України – 21 особа;

Міністерство охорони здоров'я України – 16 осіб;

Міністерство фінансів України – 14 осіб;

Міністерство у справах ветеранів України – 13 осіб;

Міністерство освіти і науки України – 11 осіб;

Міністерство юстиції України – 8 осіб;

Міністерство цифрової трансформації України – 8 осіб;

Міністерство соціальної політики України – 8 осіб;

Міністерство енергетики України – 8 осіб;

Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України – 7 осіб;

Міністерство внутрішніх справ України – 5 осіб;

Міністерство культури та інформаційної політики України – 3 особи;

Міністерство молоді та спорту України – 2 особи.

Серед інших ЦОВВ (крім міністерств) потреба у додатковій кількості фахівців становить:

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг – 125 осіб;

Державна служба статистики України – 65 осіб;

Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України – 14 осіб;

Державна аудиторська служба України – 13 осіб;

Державна служба з надзвичайних ситуацій України; Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів – по 10 осіб;

Державне агентство меліорації та рибного господарства України – 9 осіб;

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку – 8 осіб;

Фонд державного майна України – 5 осіб;

Державна інспекція енергетичного нагляду України; Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів; Державна служба морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України; Національна комісія зі стандартів державної мови – по 3 особи;

Державна міграційна служба України; Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей; Державний комітет телебачення і радіомовлення України; Державне агентство водних ресурсів України; Державна митна служба України; Державна екологічна інспекція України; Державна служба експортного контролю України; Державна служба з питань геодезії, картографії та кадастру; Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками – по 2 особи;

Державне агентство України з питань кіно; Національне агентство України з питань державної служби – по 1 особі.

Також визначено потребу у додатковій кількості фахівців Національного банку України (20 осіб), Рахункової палати (1 особа), Центральної виборчої комісії України (1 особа).

Потреба у створенні нових посад

З набуттям Україною статусу країни-кандидата на вступ до ЄС та з огляду на підготовку до проведення переговорів щодо членства в ЄС перед органами державної влади постав комплекс додаткових завдань євроінтеграційного спрямування, який потребує посилення інституційної спроможності, зокрема шляхом створення нових підрозділів і введення додаткових штатних одиниць.

У рамках аналізу потреб визначено потребу щодо створення нових посад у структурних підрозділах, залучених до приведення законодавства України до права ЄС (рисунок 22). Так, 25 органів державної влади та Національний банк України мають потребу щодо введення до штатних розписів в цілому 331 нової посади, із яких 61 – керівна посада.

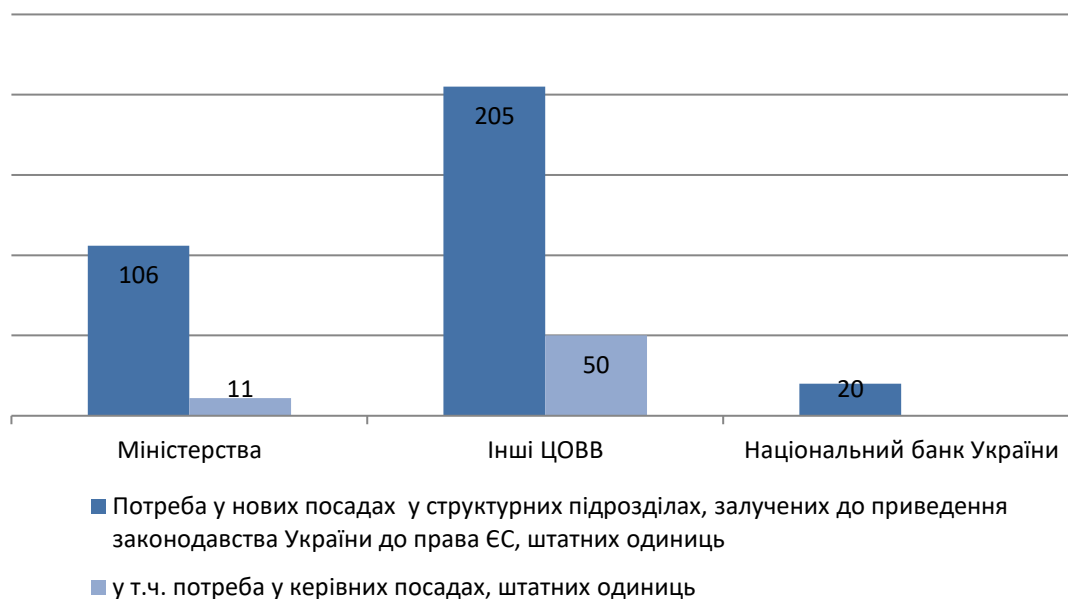

Рис. 22. Потреба щодо створення нових посад у структурних підрозділах, залучених до приведення законодавства України до права ЄС за типом органу державної влади

У розрізі міністерств потреба у нових штатних одиницях становить:

- Міністерство економіки України – 28 посад;
- Міністерство аграрної політики та продовольства України – 16 посад;
- Міністерство охорони здоров'я України – 16 посад;
- Міністерство фінансів України – 11 посад;
- Міністерство соціальної політики України – 8 посад;
- Міністерство юстиції України – 8 посад;
- Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України – 5 посад;
- Міністерство внутрішніх справ України – 5 посад;
- Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України – 4 посади;
- Міністерство культури та інформаційної політики України – 2 посади;
- Міністерство молоді та спорту України – 2 посади;
- Міністерство цифрової трансформації України – 1 посада.

Серед інших ЦОВВ (крім міністерств) потреба у нових штатних одиницях становить:

- Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг – 125 посад;
- Державна служба статистики України – 35 посад;
- Державна аудиторська служба України – 13 посад;
- Державна служба з надзвичайних ситуацій України та Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку – по 6 посад;
- Державне агентство меліорації та рибного господарства України – 5 посад;
- Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів та Державна інспекція енергетичного нагляду України – по 3 посади;

Державна митна служба України, Фонд державного майна України, Державне агентство водних ресурсів України, Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками – по 2 посади;

Державне агентство України з питань кіно – 1 посада.

Потреба Національного банку України у нових штатних одиницях становить 20 посад.

Потреба у створенні нових структурних підрозділів

Разом з тим, потреба органів державної влади щодо створення нових структурних підрозділів, до повноважень яких належатиме приведення законодавства України до права ЄС становить (рисунок 23):

4 управління;

39 відділів;

8 секторів;

1 експертна група.

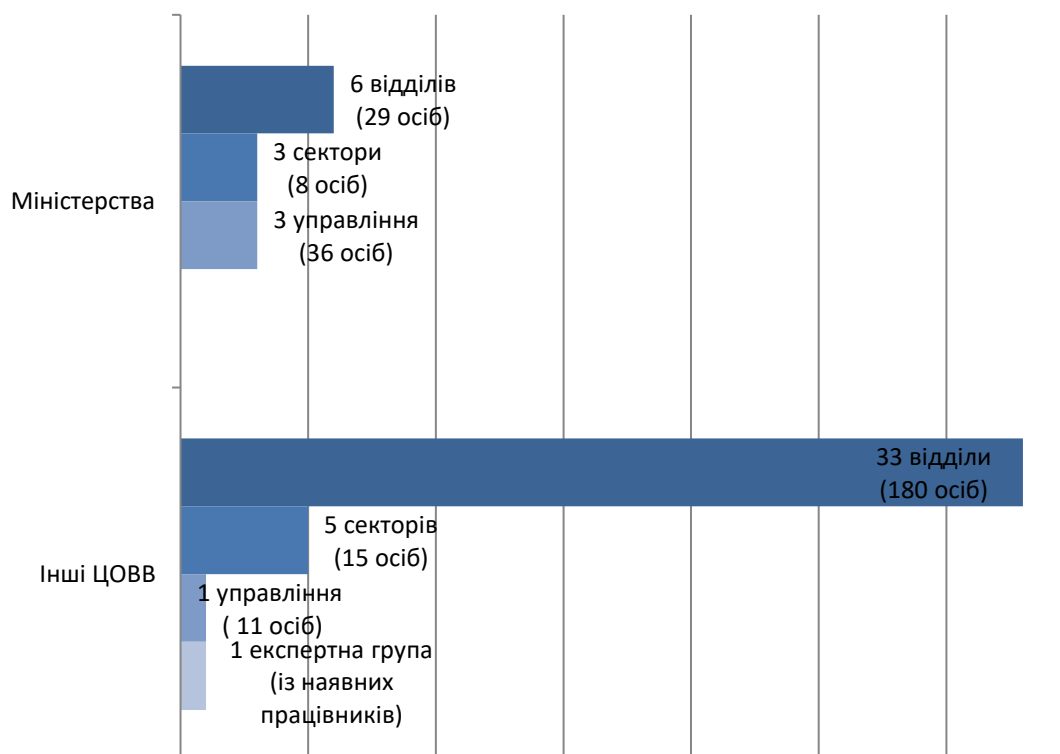

Рисунок 23. Потреби органів державної влади щодо створення нових структурних підрозділів, до повноважень яких належатиме приведення законодавства України до права ЄС, кількість

Так, потребу у створенні структурних підрозділів мають:

на рівні управління – 3 органи державної влади (Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (2 управління з орієнтовною штатною чисельністю 20 осіб); Міністерство аграрної політики та продовольства України (1 управління з орієнтовною штатною чисельністю 16 осіб);

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (1 управління з орієнтовною штатною чисельністю 11 осіб));

на рівні відділу – 8 органів державної влади (Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (3 відділи з орієнтовною штатною чисельністю осіб 14 осіб); Міністерство охорони здоров'я України (3 відділи з орієнтовною штатною чисельністю осіб 15 осіб); Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (21 відділ (сектор) з орієнтовною штатною чисельністю 125 осіб); Державне агентство меліорації та рибного господарства України (1 відділ із орієнтовною штатною чисельністю 5 осіб); Державна служба статистики України (5 відділів з орієнтовною штатною чисельністю 27 осіб); Державна служба з надзвичайних ситуацій України (2 відділи з орієнтовною штатною чисельністю 6 осіб); Державна міграційна служба України (1 відділ з орієнтовною штатною чисельністю 4 особи); Державна аудиторська служба України (3 відділи з орієнтовною штатною чисельністю 13 осіб));

на рівні сектору – 7 органів державної влади (Міністерство економіки України (1 сектор із орієнтовною штатною чисельністю 3 особи); Міністерство охорони здоров'я України (1 сектор із орієнтовною штатною чисельністю 3 особи); Міністерство внутрішніх справ (1 сектор із орієнтовною штатною чисельністю 2 особи); Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (1 сектор із орієнтовною штатною чисельністю 2 особи); Державна інспекція енергетичного нагляду України (2 сектори із орієнтовною штатною чисельністю 5 осіб); Національна комісія зі стандартів державної мови (1 сектор із орієнтовною штатною чисельністю 3 особи); Бюро економічної безпеки України (1 сектор із орієнтовною штатною чисельністю 5 осіб));

на рівні експертної групи – 1 орган державної влади (Державна служба експортного контролю (1 тимчасова експертна група із числа наявних фахівців)).

2.2. Потреба у фахівцях структурних підрозділів з координації європейської інтеграції.

Одним із факторів, який досліджувався, є кількість органів державної влади, які потребують посилення кадрової спроможності структурних підрозділів з координації європейської інтеграції. Зазначену потребу мають 15 міністерств, 20 інших ЦОВВ та Національний банк України (додаток 3). У інших державних органах, органах судової системи та прокуратури потреба щодо посилення кадрового складу структурних підрозділів з координації європейської інтеграції відсутня.

Також визначено, що кількість структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, які потребують посилення кадрової спроможності, за типом органу державної влади становлять (рисунок 24):

у міністерствах – 15 структурних підрозділів, що становить 79% структурних підрозділів міністерств, на які покладено функції з координації європейської інтеграції;

у інших ЦОВВ – 20 структурних підрозділів, що становить 51% структурних підрозділів інших ЦОВВ (крім міністерств), на які покладено функції з координації європейської інтеграції;

у Національному банку України структурний підрозділ з координації європейської інтеграції також потребує посилення інституційної спроможності.

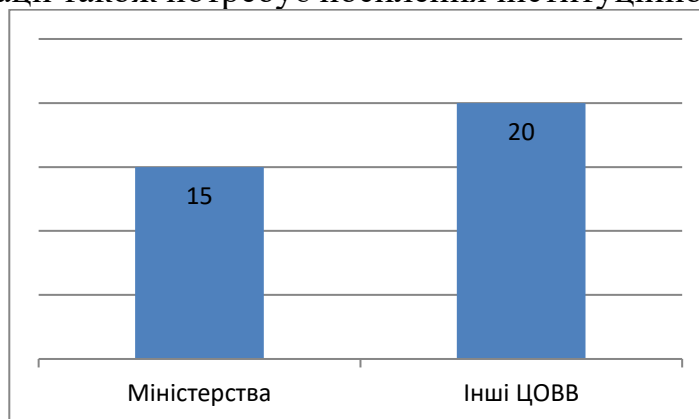

Рис. 24. Кількість структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, які потребують посилення кадрової спроможності

Потреба у фахівцях

Додаткова кількісна потреба у фахівцях структурних підрозділів з координації європейської інтеграції (із розрахунку, що їх рівень зайнятості за функціями становитиме 100% робочого часу) становить 159 осіб (рисунок 25).

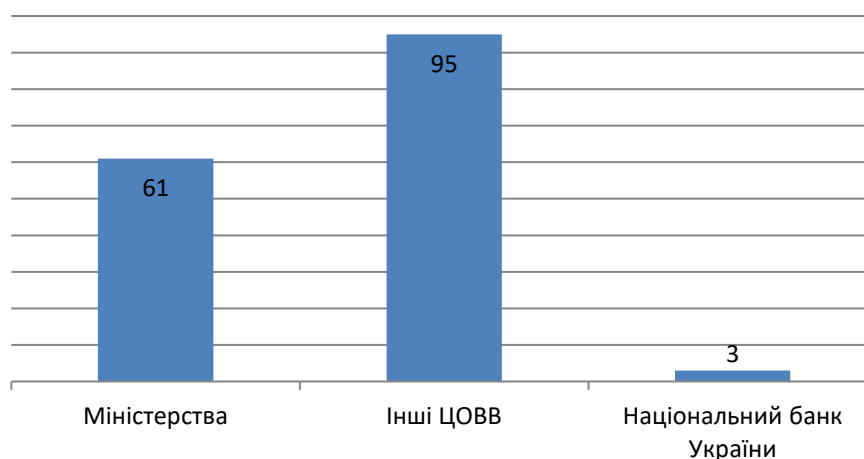
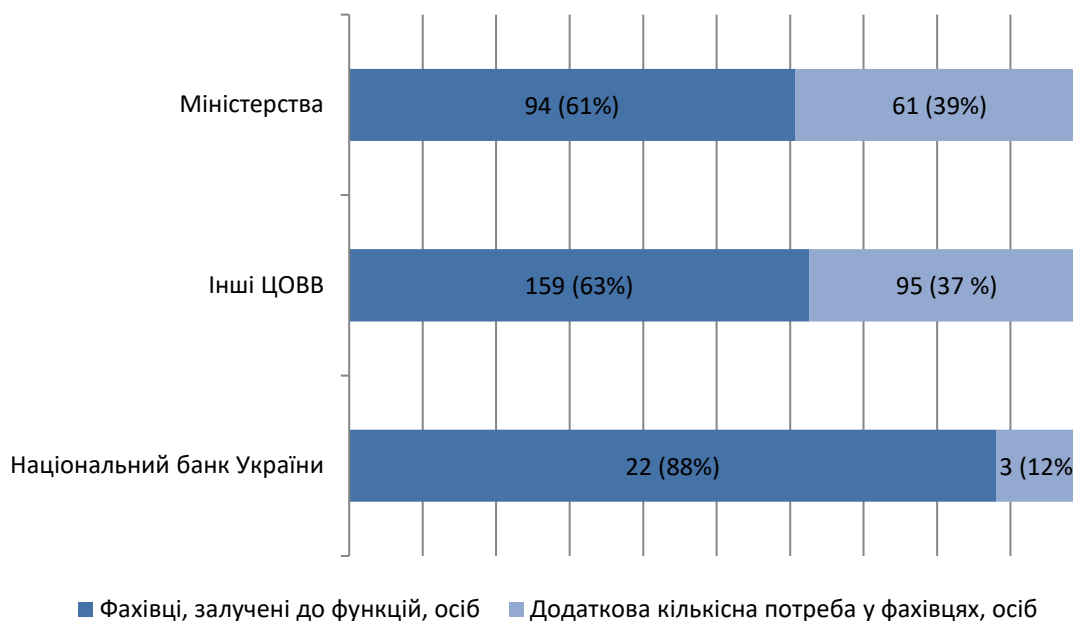

Рис. 25. Додаткова кількісна потреба у фахівцях структурних підрозділів з координації європейської інтеграції за типом органу державної влади, осіб

Співвідношення кількості наявних фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції та додаткової кількісної потреби у фахівцях представлено на рисунку 26.

Рис. 26. Співвідношення кількості фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції і додаткової кількісної потреби у фахівцях структурних підрозділів з координації європейської інтеграції

Отримані результати показали, що фахівці структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, які залучені до зазначених функцій, становлять: у міністерствах – 61%; у інших ЦОВВ – 63% від необхідної чисельності таких фахівців. Враховуючи, що з початком переговорного процесу рівень навантаження структурних підрозділів з координації європейської інтеграції міністерств та інших ЦОВВ зростає, існує невідкладна потреба у посиленні їх кадрового потенціалу уже зараз.

У розрізі міністерств та інших ЦОВВ потреба у додатковій кількості фахівців структурних підрозділів з питань європейської інтеграції представлена на рисунках 27 і 28.

Рис. 27. Додаткова кількісна потреба міністерств у фахівцях структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, осіб

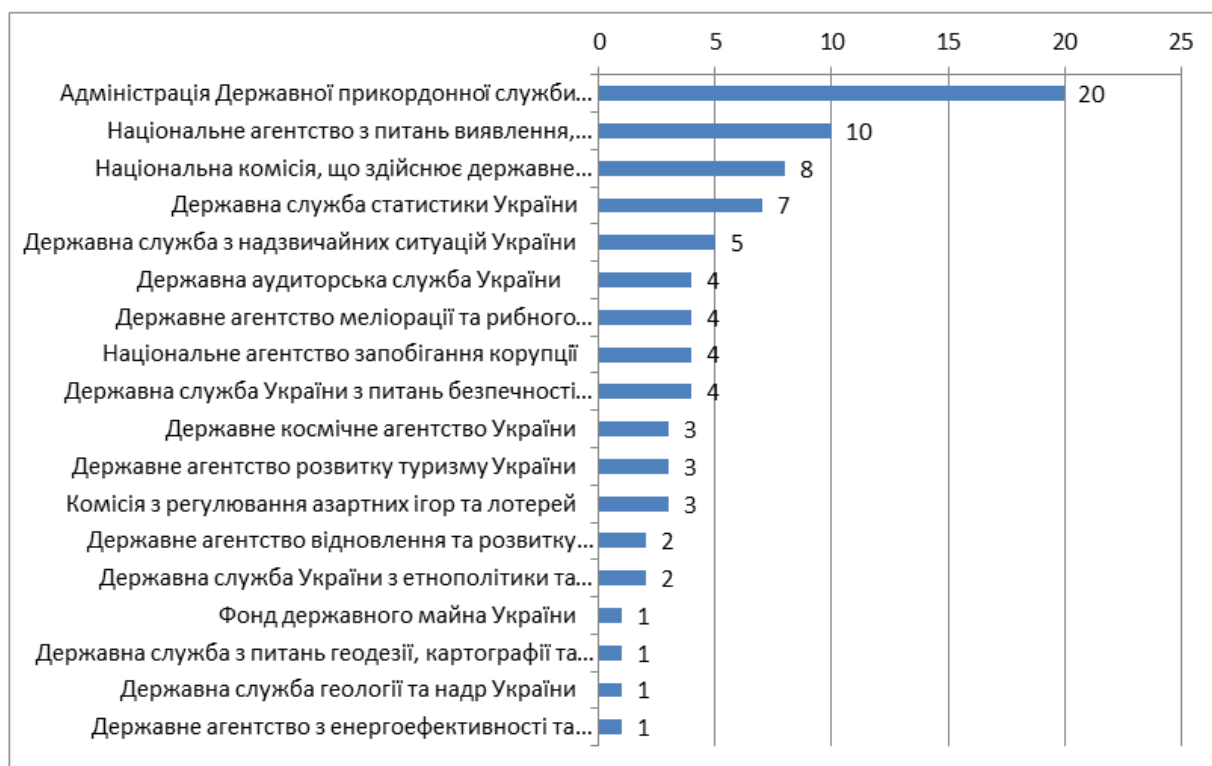

Рис. 28. Додаткова кількісна потреба ЦОБВ (крім міністерств) у фахівцях структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, осіб

Потреба відділу європейської інтеграції Національного банку України становить 3 фахівці.

Потреба у створенні нових посад

За результатами аналізу потреб встановлено, що 18 органів державної влади мають потребу щодо введення до штатних розписів структурних підрозділів з координації європейської інтеграції в цілому 63 нових посад, із яких 9 – керівні посади (рисунок 29).

Рис. 29. Потреба щодо створення нових посад у структурних підрозділах з питань європейської інтеграції за типом органу державної влади

У розрізі міністерств потреба у нових штатних одиницях становить:
 Міністерство економіки України – 4 посади;
 Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України – 4 посади;
 Міністерство юстиції України – 4 посади;
 Міністерство внутрішніх справ України – 4 посади;
 Міністерство фінансів України – 3 посади;
 Міністерство аграрної політики та продовольства України – 2 посади;
 Міністерство молоді та спорту України – 2 посади;
 Міністерство соціальної політики України – 2 посади.
 Серед інших ЦОВВ (крім міністерств) потреба у нових штатних одиницях становить:
 Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів – 10 посад;

Державна служба статистики України – 6 посад;
 Національне агентство з питань запобігання корупції – 4 посади;
 Державна інспекція ядерного регулювання України – 4 посади;
 Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг – 5 посад;
 Державне агентство розвитку туризму України – 3 посади;
 Державна аудиторська служба України – 2 посади;
 Державне агентство меліорації та рибного господарства України – 2 посади;
 Фонд державного майна України – 1 посада;
 Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей – 1 посада.

Потреба у створенні нових структурних підрозділів

Про потребу у створенні нових структурних підрозділів, до повноважень яких належатиме координація європейської інтеграції, зазначили тільки міністерства та інші ЦОВВ (рисунок 30).

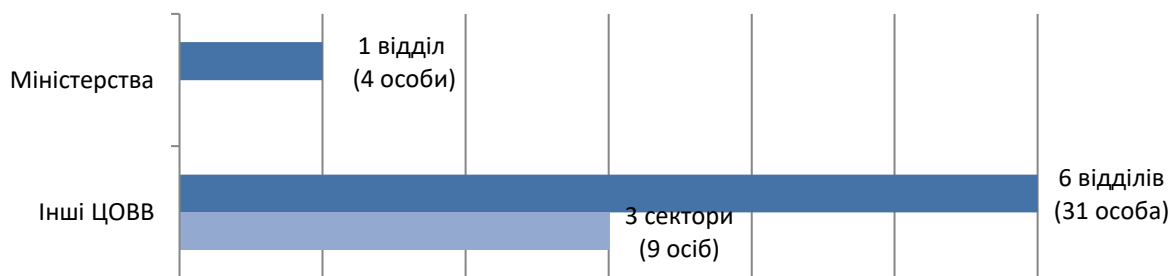

Рисунок 30. Потреби органів державної влади щодо створення нових структурних підрозділів, до повноважень яких належатиме координація європейської інтеграції, кількість

За інформацією органів державної влади потребу щодо створення нових структурних підрозділів, до повноважень яких належатиме координація європейської інтеграції мають:

щодо створення відділів – 1 міністерство (Міністерство економіки України (1 відділ із орієнтовною штатною чисельністю 4 особи) та 6 ЦОВВ (Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (1 відділ із орієнтовною штатною чисельністю 5 осіб); Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (1 відділ із орієнтовною штатною чисельністю 5 осіб); Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей (1 відділ із орієнтовною штатною чисельністю 5 осіб); Державне агентство розвитку туризму України (1 відділ із орієнтовною штатною чисельністю 5 осіб); Державна служба статистики України (1 відділ із орієнтовною штатною чисельністю 7 осіб); Державна інспекція ядерного регулювання України (1 відділ із орієнтовною штатною чисельністю 4 особи));

щодо створення секторів – 3 ЦОВВ (Національне агентство з питань запобігання корупції (1 сектор із орієнтовною штатною чисельністю 4 особи);

Національна комісія зі стандартів державної мови (1 сектор із орієнтовною штатною чисельністю 3 особи); Державна інспекція енергетичного нагляду України (1 сектор із орієнтовною штатною чисельністю 2 особи)).

2.3. Потреба фахівців у професійному навчанні (якісна потреба)

Якісна потреба у фахівцях

Важливим чинником для розвитку інституційної та кадрової спроможності органів державної влади щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції є систематичне підвищення рівня професійної компетентності фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

За інформацією органів державної влади потреба у професійному навчанні таких фахівців становить:

1614 фахівців структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, або 80%, із них державні службовці категорії “А” – 1 особа, категорії “Б” – 601 особа, категорії “В” – 807 осіб, інші фахівці, які не є державними службовцями – 205 осіб;

248 фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції, або 86%, із них державні службовці категорії “Б” – 86 осіб, категорії “В” – 145 осіб, інші фахівці, які не є державними службовцями – 17 осіб.

Аналіз інформації щодо потреб у професійному навчанні державних службовців у розрізі категорій посад показав, що зі зниженням категорії посади державної служби зростає кількість державних службовців, які потребують професійного навчання.

Потреби у професійному навчанні фахівців структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України до права ЄС та структурних підрозділів з координації європейської інтеграції визначалися за такими видами професійного навчання: підготовка за освітньо-професійними програмами підготовки магістрів; підвищення кваліфікації за загальними професійними (сертифікатними) програмами; підвищення кваліфікації за загальними короткостроковими програмами; стажування. Фахівці мали можливість одночасно обрати декілька пріоритетних тем професійного навчання за різними видами та формами професійного навчання.

Загальні потреби у професійному навчанні фахівців органів державної влади за видами професійного навчання становлять (рисунок 31):

підготовка – 54 особи, із них 28 – фахівці структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України до права ЄС, 26 – фахівці структурних підрозділів з координації європейської інтеграції;

підвищення кваліфікації за загальними короткостроковими програмами – 1588 осіб, із них 1319 – фахівці структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України до права ЄС, 269 – фахівці структурних підрозділів з координації європейської інтеграції;

підвищення кваліфікації за загальними професійними (сертифікатними) програмами – 866 осіб, із них 715 – фахівці структурних підрозділів, залучених

до приведення законодавства України до права ЄС, 151 – фахівці структурних підрозділів з координації європейської інтеграції;

стажування – 338 осіб, із них 272 – фахівці структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України до права ЄС, 66 – фахівці структурних підрозділів з координації європейської інтеграції.

Рис. 31. Потреби фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції за видами професійного навчання у розрізі структурних підрозділів

Серед форм підвищення кваліфікації (очна, дистанційна, змішана) фахівці структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України до права ЄС та структурних підрозділів з координації європейської інтеграції віддають перевагу дистанційній та змішаній формам навчання (рисунок 32).

Що стосується дистанційної форми навчання, то кількість фахівців органів державної влади, які готові брати участь в онлайн-навчанні у 2022 і у 2023 році знаходиться на рівні 64 відсотків.

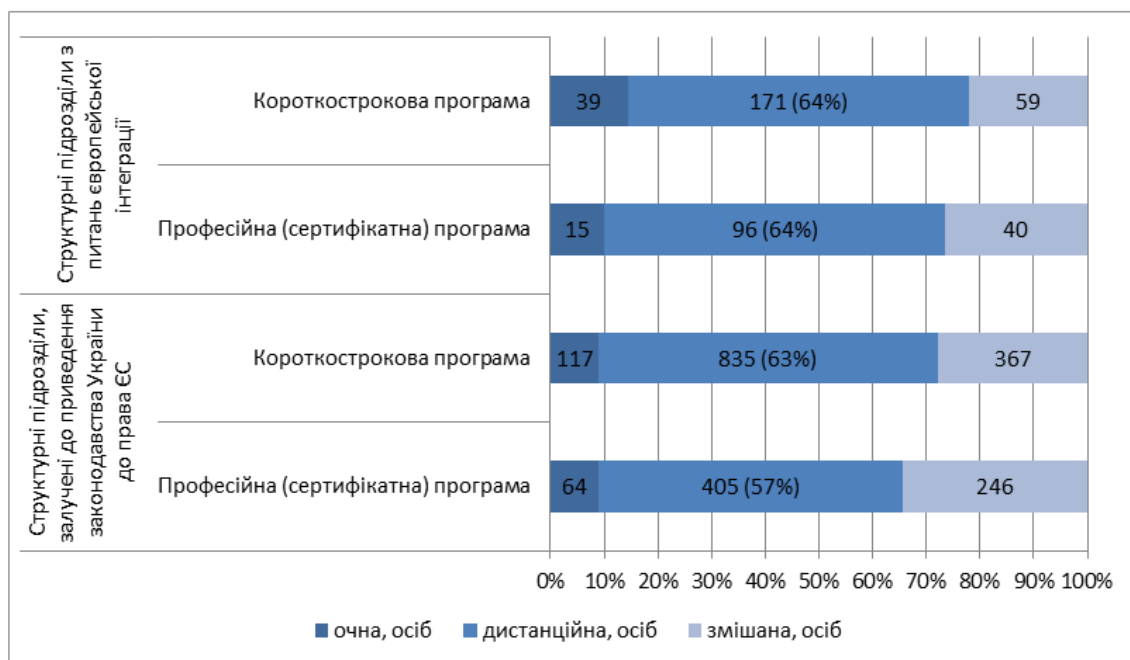

Рис. 32. Потреби фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції у підвищенні кваліфікації за формою навчання у розрізі структурних підрозділів, осіб

Отримані дані рекомендується враховувати під час розробки програм професійного навчання.

Пріоритетні теми для професійного навчання

У рамках аналізу потреб визначались потреби фахівців, залучених до приведення законодавства України до права ЄС, та до функцій з координації європейської інтеграції щодо професійного навчання за запропонованими темами. Кожен із фахівців мав змогу обрати декілька пріоритетних для нього тем.

Результати, отримані протягом двох років досліджень (2022-2023 рр.) продемонстрували (таблиця 1, 2), що найвищим серед фахівців усіх структурних підрозділів є запит щодо вивчення англійської мови. Понад 60% фахівців обрали удосконалення рівня володіння англійською мовою як пріоритет для професійного розвитку. Проте існує відмінність щодо переліку інших пріоритетних тем професійного навчання у розрізі структурних підрозділів.

У 2023 році, як і у 2022 році, серед фахівців структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України до права ЄС (таблиця 1) найбільш пріоритетними, крім вивчення англійської мови, є теми: знання секторального законодавства ЄС відповідно до компетенції структурного підрозділу (47% фахівців); знання стандартів ЄС у відповідній сфері та заходів з адаптації законодавства (46% фахівців); процес наближення українського законодавства до права ЄС (41% фахівців); перевірка відповідності положень проєктів актів українського законодавства до права ЄС та підготовка порівняльних таблиць (35%); знання процедури підготовки нормативно-правових актів (30% фахівців) та техніка нормопроекування (25% фахівців). Загалом саме темам із найвищим рівнем запиту варто віддавати перевагу під час

розробки програм підвищення кваліфікації для фахівців, які здійснюють приведення законодавства України до права ЄС. Слід зазначити, що стосовно деяких із них, як наприклад, англійської мови, вже створено можливості онлайн навчання.

Таблиця 1. Потреби фахівців структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України до права ЄС, за темами професійного навчання

Тема професійного навчання	Потреби, %
Англійська мова (у тому числі юридична термінологія)	63%
Знання секторального законодавства ЄС (відповідно до компетенції структурного підрозділу)	47%
Знання стандартів ЄС у відповідній сфері та заходів з адаптації законодавства	46%
Процес наближення українського законодавства до права ЄС	41%
Перевірка відповідності положень проєктів актів українського законодавства до права ЄС та підготовка порівняльних таблиць	35%
Знання процедури підготовки нормативно-правових актів	30%
Техніка нормопроектування	25%
Проведення оцінки впливу політик та законодавчих змін (регуляторного, фінансового, впливу на зацікавлених сторін, яких стосуються зміни)	24%
Розробка аналітичних документів (позицій, звітів, аналітичних записок) та презентацій	22%
Ефективна комунікація та взаємодія (міжвідомча координація, взаємодія із іноземними партнерами в процесі розробки політик та підготовки законопроектів)	21%
Інститути, політики, спосіб прийняття рішень в ЄС	20%
Знання процесу підготовки та набуття членства у ЄС	20%
Залучення зацікавлених сторін у процесі розробки політик, підготовки законопроектів (публічні консультації)	19%
Робота з даними (структуризація та первинний аналіз даних)	19%
Навички роботи в програмі Excel	18%
Теорія і практика переговорного процесу	17%
Інструменти та техніки планування, моніторингу і звітності	15%
Навички роботи в програмі MS PowerPoint	14%
Фінансові інструменти ЄС для регіонального розвитку та співробітництва в асоційованих країнах	13%
Інша тема	4%

Разом з тим, серед фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції найбільш пріоритетними темами, крім вивчення англійської мови, є теми (таблиця 2): розробка аналітичних документів (позицій, звітів, аналітичних записок) та презентацій (58% фахівців); ефективна комунікація та взаємодія (57% фахівців); процес наближення українського законодавства до права ЄС (51% фахівців); теорія і практика переговорного процесу (49% фахівців). Щодо теми “Ефективна комунікація та взаємодія” – вона буде важливою для зазначених структурних підрозділів з огляду на отримання

знань та навичок щодо злагодженої роботи як всередині органів державної влади, так і для міжвідомчої взаємодії.

Таблиця 2. Потреби фахівців структурних підрозділів з координації європейської інтеграції за темами професійного навчання

Тема професійного навчання	Потреби, %
Англійська мова (у тому числі юридична термінологія)	67%
Розробка аналітичних документів (позицій, звітів, аналітичних записок) та презентацій	58%
Ефективна комунікація та взаємодія (міжвідомча координація, взаємодія із іноземними партнерами в процесі розробки політик та підготовки законопроектів)	57%
Процес наближення українського законодавства до права ЄС	51%
Теорія і практика переговорного процесу	49%
Знання стандартів ЄС у відповідній сфері та заходів з адаптації законодавства	48%
Навички роботи в програмі Excel	46%
Знання процесу підготовки та набуття членства у ЄС	46%
Інститути, політики, спосіб прийняття рішень в ЄС	45%
Перевірка відповідності положень проєктів актів українського законодавства до права ЄС та підготовка порівняльних таблиць	45%
Знання секторального законодавства ЄС (відповідно до компетенції структурного підрозділу)	41%
Навички роботи в програмі MS PowerPoint	41%
Знання процедури підготовки нормативно-правових актів	38%
Техніка нормопроекування	38%
Інструменти та техніки планування, моніторингу і звітності	34%
Фінансові інструменти ЄС для регіонального розвитку та співробітництва в асоційованих країнах	34%
Робота з даними (структуризація та первинний аналіз даних)	32%
Залучення зацікавлених сторін у процесі розробки політик, підготовки законопроектів (публічні консультації)	31%
Проведення оцінки впливу політик та законодавчих змін (регуляторного, фінансового, впливу на зацікавлених сторін, яких стосуються зміни)	28%
Інша тема	4%

Також, за інформацією Апарату Верховної Ради України є необхідність підвищення професійної компетентності працівників, зокрема з англійської мови (у тому числі юридична термінологія) (240 осіб); знання стандартів ЄС у відповідній сфері та заходів з адаптації законодавства (147 осіб); знання секторального законодавства ЄС (відповідно до компетенції структурного підрозділу) (141 особа); процес наближення українського законодавства до права ЄС (112 осіб); техніка нормопроекування (103 особи) тощо.

Таким чином, упродовж 2022 та 2023 років потреби у розвитку та удосконаленні компетентностей фахівців з різних аспектів європейської інтеграції залишаються стабільно високими.

Теми підвищення кваліфікації фахівців будуть рекомендовані суб'єктам надання освітніх послуг для врахування під час розроблення та формування змісту відповідних загальних професійних (сертифікатних) та загальних короткострокових програм підвищення кваліфікації у 2024 році.

2.4. Потреби у залученні проєктів МТД

За результатами аналізу потреб визначено перелік проєктів МТД, які залучаються органами державної влади з метою отримання експертної підтримки під час підготовки пропозицій до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС:

проєкт “Забезпечення ефективності участі громадян у впровадженні реформ для гендерної рівності”, донор – Уряд Канади, виконавець – Міжнародна фундація виборчих систем (IFES), бенефіціар – Центральна виборча комісія, номер реєстраційної картки 4240-01;

проєкт “Програма ефективної та відповідальної політики (U-RAP) (Компонент III)”, донор – Уряд США через агентство США з міжнародного розвитку, виконавець Міжнародна фундація виборчих систем (IFES), бенефіціар – Центральна виборча комісія, номер реєстраційної картки 3423-04;

проєкт Світового банку з технічної допомоги фінансовому сектору;

проєкт технічної допомоги ЄС “Впровадження практики ЄС з бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аудиту в Україні” (проєкт EU-FAAR);

проєкт технічної допомоги ЄС “Підтримка цифрової політики України”, що реалізується в рамках виконання Угоди про фінансування заходу “Підтримка ЄС для електронного урядування та цифрової економіки в Україні”;

проєкт “Підтримка України в наближенні законодавства ЄС у сфері навколишнього природного середовища”;

проєкт “Найкращі доступні технології та методи управління для України”;

проєкт «Підтримка інтеграції енергосистеми України з синхронною зоною континентальної Європи (CASE) (ЄС / KfW);

проєкт “APENA 2”, “APENA 3”, “ETS-III”;

проєкт “Розробка нового Кодексу про надра”;

команда підтримки реформ (RST) Міндовкілля в рамках програми “Українська архітектура реформ (URA)”;

проєкт ЄС “Право-Justice”;

Громадська організація “ПРАЙВЕСІ ХАБ”;

проєкт “Підтримка ЄС інтегрованого управління кордонами - Стійкість (EU4IBM-Resilience)”;

проєкт “Підтримка ЄС інтегрованого управління кордонами та шляхів солідарності (EU4IBM-Solidarity Lanes)”;

проєкт ЄС “Інституційна та політична реформа дрібномасштабного сільського господарства в Україні (IPRSA)”;

проєкт “Вдосконалення законодавств, контролю та поінформованості сфері безпечності харчових продуктів, здоров'я та благополуччя тварин в Україні”;

Швейцарсько-українська програма “Розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю в органічному та молочному секторах України” (QFTP);

Швейцарська програма “Органічна торгівля заради розвитку в Східній Європі” (OT4D);

проект “Німецько-українська співпраця в галузі органічного сільського господарства”;

проект “Посилення режиму боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та повернення активів”;

Міністерство фінансів Королівства Нідерланди (зокрема, Національною Академією фінансів та економіки Мінфіну Королівства Нідерланди);

Програма з управління державними фінансами в Україні (EU4PFM);

проект “Підтримка ЄС України: посилення інтегрованого управління кордонами та шляхів солідарності” (Представництво МОМ в Україні IOM Ukraine);

проект “Стійкість, зміцнення та відновлення української міграційної та консульської служби (RRR – MFA/SMS)” (Міжнародний центр з розвитку міграційної політики - ICMPPD);

проект “Національний Еразмус+ офіс в Україні”, реєстраційна картка № 5044;

Рамкова програма Європейського Союзу з досліджень та інновацій “Горизонт Європа”;

проект ЄС “Зміцнення потенціалу зовнішнього аудиту відповідно до міжнародних стандартів”;

Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ);

проект “Консультаційний фонд підтримки асоціації Україна-ЄС”, який реалізується в Україні федеральною компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH за дорученням Федерального Міністерства економічної співпраці та розвитку (BMZ);

проект “Застосування та імплементація Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною у сфері торгівлі” (реєстр. картка проекту № 4545 від 16.10.2020, донор: Федеральне міністерство економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ), виконавець: Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ), реципієнти: Мінекономіки, ДП “УкрНДНЦ”, Громадська спілка “Фонд підтримки реформ в Україні”, бенефіціар: Мінекономіки);

проект “Зміцнення інфраструктури якості України” за підтримки Уряду Швеції, що реалізовується консорціумом Шведського інституту стандартів (SIS) та Шведської ради з акредитації та оцінки відповідності (SWEDAC);

проект Digital Policy Support to Ukraine (до 2024 і потребує продовження);

проект EU4DigitalUA – Інтероперабельність, е-послуги та кібербезпека;

проект DT4UA – Підтримка ЄС цифрової трансформації України – потребує продовження;

Проект енергетичної безпеки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID);

проект ЄС “Кращі послуги для споживачів на реформованих енергетичних ринках”;

проект ЄС EU4Energy Governance (Фаза II);

проект ЄС “Подальша підтримка імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та Національної транспортної стратегії в Україні”;

проект ТД ЄС “Сприяння транспортному розвитку річки Дніпро”;

проект ТД ЄС “AASISTS 2”;

ДП “Адміністрація морських портів України”, ДП “Адміністрація річкових портів України”, державне підприємство водних шляхів “Укрводшлях”, ДУ “Держгідрографія”, ДП “Класифікаційне товариство Регістр судноплавства України”, Казенне підприємство “Морська пошуково-рятувальна служба” (залучено Мінінфраструктури);

Програма “U-LEAD з Європою”;

проект USAID “Підвищення ефективності роботи та підзвітності органів місцевого самоврядування” (“ГОВЕРЛА”);

Програми Ради Європи “Посилення доброго демократичного врядування і стійкості в Україні”;

Програма SIGMA;

проект EU4PAR;

асоціації органів місцевого самоврядування;

Центр політико-правових реформ;

Інструмент інституціональної розбудови Twinning;

Інструмент технічної допомоги та обміну інформацією (TAIEX).

Інформацію щодо потреби органів державної влади у залученні додаткової експертної підтримки під час підготовки пропозицій до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС (зокрема у вигляді програм та проектів МТД) у розрізі переговорних розділів представлено у таблиці 3. Дослідження зазначеної потреби зосереджувалося переважно на органах державної влади, які визначено головними виконавцями за сфери переговорних розділів.

Таблиця 3. Потреба у залученні додаткової експертної підтримки

Переговорний розділ	Орган державної влади
1. Free movement of goods / Свобода руху товарів	Міністерство економіки України Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфер: 13.30.13 Electrical materials/ Електротехнічні матеріали; 13.30.18 Dangerous substances/ Небезпечні речовини; 13.30.99 Other sectors for approximation of laws/ Інші сектори для наближення законодавства) Міністерство охорони здоров'я України
2. Freedom of movement for workers / Свобода переміщення працівників	Міністерство економіки України

3. Right of establishment and freedom to provide services / Свобода підприємництва і надання послуг	<p>Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфер: 06.20.10 Production and processing activities/ Виробництво та переробна діяльність; 06.20.20 Service activities/ Послуги)</p> <p>Міністерство юстиції України (щодо сфери: 06.20.40 Self- employed activities)</p> <p>Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (щодо сфери 06.20.20 Service activities)</p>
4. Free movement of capital / Свобода руху капіталу	<p>Національний банк України (щодо сфери 10.40 Свобода руху капіталу)</p>
5. Public procurement / Публічні закупівлі	<p>Міністерство економіки України</p>
7. Intellectual property law / Право інтелектуальної власності	<p>Міністерство економіки України</p>
9. Financial services / Фінансові послуги	<p>Національний банк України (щодо сфери: 06.20.20.10 Страхування; 06.20.20.20 Банки)</p>
10. Digital transformation and media / Цифрова трансформація та медіа	<p>Міністерство цифрової трансформації України (щодо сфери 13.20.60 Information technology, telecommunications and data-processing/ Інформаційні технології, телекомунікації та обробка даних)</p> <p>Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (щодо сфери 13.20.60 Інформаційні технології, телекомунікації та обробка даних)</p> <p>Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфери 13.20.60 Information technology, telecommunications and data-processing/ Інформаційні технології, телекомунікації та обробка даних; 16.20 Dissemination of information/ Поширення інформації)</p> <p>Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (щодо сфери 13.20.60 Information technology, telecommunications and data-processing/ Інформаційні технології, телекомунікації та обробка даних)</p>
11. Agriculture and rural development / Сільське господарство та розвиток сільських територій	<p>Міністерство аграрної політики та продовольства України (щодо сфери: 03.05 General; 03.10.10 National aid; 03.30.20 Processing and marketing of agricultural products; 03.60 Products subject to market organisation; 03.80 Agreements with non-member countries)</p> <p>Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфер: 03.05 General/ Загальний; 03.30.20 Processing and marketing of agricultural products/ Переробка та збут сільськогосподарської продукції; 03.60 Products subject to market organisation/ Товари, що підлягають організації ринку)</p> <p>Міністерство охорони здоров'я України</p>
12. Food safety, veterinary and phytosanitary policy / Продовольча безпека, ветеринарна та фітосанітарна політика	<p>Міністерство аграрної політики та продовольства України (щодо сфери: 03.50.20 Plant health; 03.50.30 Animal health and zootechnics; 03.50.40 Seeds and seedlings; 13.30.14 Foodstuffs; 03.50.10 Animal feedingstuffs)</p> <p>Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфер: 03.50.20 Plant health/ Здоров'я рослин; 03.50.40 Seeds and seedlings/ Насіння та розсада; 13.30.14 Foodstuffs/ Продукти харчування; 15.40 Protection of animals/ Захист тварин)</p> <p>Міністерство охорони здоров'я України</p>
13. Fisheries / Рибальство	<p>Міністерство аграрної політики та продовольства України (щодо сфери 04. Fisheries)</p> <p>Державне агентство меліорації та рибного господарства України</p>
14. Transport policy / Транспортна політика	<p>Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфери 07.20.40 Structural harmonisation/ Структурна гармонізація)</p> <p>Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України</p>
15. Energy / Енергетика	<p>Міністерство енергетики України</p> <p>Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України</p>

	<p>Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України (щодо використання біопалива; енергоефективності; сфери 12.10.20 <i>Rational utilisation and conservation of energy</i> / <i>Раціональне використання та збереження енергії</i>)</p> <p>Міністерство економіки України (щодо 12.10.20 <i>Rational utilisation and conservation of energy</i> / <i>Раціональне використання та збереження енергії</i>)</p> <p>Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфери 12.50.30 <i>Other measures relating to oil or gas</i>/ <i>Інші заходи щодо нафти чи газу</i>)</p> <p>Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (щодо сфер: 12.10.10 <i>General</i>/ <i>Загальне</i>; 12.30 <i>Electricity</i>/ <i>Електрика</i>; 12.50.20 <i>Intra-Community trade</i>/ <i>Торгівля в межах Співтовариства</i>; додатково додані акти права ЄС)</p>
16. Taxation / Оподаткування	Міністерство фінансів України (в частині прямого оподаткування та адміністративного співробітництва)
17. Economic and monetary policy / Економічна та монетарна політика	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфери 10.30 <i>Economic policy</i> / <i>Економічна політика</i>)
18. Statistics / Статистика	Державна служба статистики України (щодо сфер: 02.07 (14) <i>Statistics</i> ; <i>Інші акти права ЄС з питань статистики</i>) Міністерство охорони здоров'я України
19. Social policy and employment / Соціальна політика та зайнятість	Міністерство економіки України Міністерство охорони здоров'я України Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфер: 05.20.20.10 <i>Safety at work</i> / <i>Охорона праці</i> ; 05.20.20 <i>Working conditions</i> / <i>Умови праці</i>)
20. Enterprise and industrial policy / Підприємництво та індустріальна політика	Міністерство економіки України Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України (щодо сфер: 13.10.30 <i>Research and technological development</i> ; 13.20.10 <i>Iron and steel industry</i> ; 13.20.20 <i>Shipbuilding</i> ; 13.20.30 <i>Aeronautical industry</i> ; 13.20.40 <i>Textiles</i> ; 13.20.70 <i>Other</i>) Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфер: 13.10.10 <i>General</i> / <i>Загальний</i> ; 13.10.30 <i>Research and technological development</i> / <i>Дослідження та технологічний розвиток</i>) Державна служба статистики України (щодо сфери 13.10.20 <i>Programs and statistics</i>) Національне агентство з питань запобігання корупції (щодо сфери 20.20 <i>European citizenship</i> / <i>Європейське громадянство</i>)
21. Транс-Європейські мережі	Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України
22. Регіональна політика та координація структурних інструментів	Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України
23. Judiciary and fundamental rights / Судова влада та фундаментальні права	Міністерство юстиції України (щодо сфер: 20.10 <i>Freedom of movement of people</i> ; 20.20 <i>European citizenship</i>) Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів
24. Justice, freedom and security / Правосуддя, свобода та безпека	Міністерство юстиції України (щодо сфер: 19.30 <i>Police and judicial cooperation in criminal and customs matters</i> ; 19.40 <i>Programmes</i> ; 19.20 <i>Judicial cooperation in civil matters</i> ; 19.10.20 <i>Crossing external borders</i>) Міністерство внутрішніх справ України (щодо сфер: 19.10.10 <i>Elimination of internal border controls</i> ; 19.10.20 <i>Crossing external borders</i> ; 19.10.30 <i>Asylum policy</i> ; 19.10.40 <i>Immigration and the right of nationals of third countries</i> ; 19.30.10 <i>Police cooperation</i>) Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (щодо сфери 19.40 <i>Programs</i>)
25. Science and research / Наука та дослідження	Міністерство освіти і науки України
26. Education and culture / Освіта та культура	Міністерство освіти і науки України Міністерство культури та інформаційної політики України (щодо сфери 16.40. <i>Culture</i> / <i>Культура</i>)

27. Environment / Довкілля	<p>Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфер: 13.30.10 Motor Vehicles/ Автомобілі; 03.30.60 Forests and forestry/ Ліси та лісове господарство; 15.10.10 «General provisions and programmes/ Загальні положення та програми; 15.10.20 Pollution and nuisances/ Забруднення та неприємності; 15.10.20.20 Water protection and management/ Охорона та управління водними ресурсами; 15.10.20.30 «Monitoring of atmospheric pollution/ Моніторинг забруднення атмосфери; 15.10.20.40 «Prevention of noise pollution/ Запобігання шумовому забрудненню; 15.10.30 Space, environment and natural resources/ Космос, довкілля та природні ресурси»; 15.10.30.10 Management and efficient use of space, the environment and natural resources/ Управління та ефективне використання простору, навколишнього середовища та природних ресурсів; 15.10.30.20 Conservation of wild fauna and flora/ Збереження дикої фауни та флори; 15.10.30.30 Waste management and clean technology/ Управління відходами та чисті технології; Сфера 15.10.40 International cooperation/ Міжнародне співробітництво)</p> <p>Міністерство охорони здоров'я України Державна служба з надзвичайних ситуацій України (щодо сфер: 15.10.10 General provisions and programmes; 15.10.20 Pollution and nuisances)</p> <p>Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України</p>
28. Consumer and health protection / Захист прав споживачів та охорона здоров'я	<p>Міністерство економіки України Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфери 15.20.10 General / Загальний) Міністерство охорони здоров'я України</p>
30. External relations / Зовнішні відносини	<p>Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфер: сфера 11.30.60 Multilateral cooperation for protection of the environment, wild fauna and flora and natural resources/ Багатостороннє співробітництво з охорони навколишнього середовища, дикої фауни і флори та природних ресурсів; сфера 11.40.10 European countries/ Країни Європи; сфера 11.60.30 Trade arrangements/ Торгівельні домовленості)</p> <p>Міністерство охорони здоров'я України</p>
31. Foreign, security and defence policy / Зовнішня, безпекова та оборонна політика	<p>Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (щодо сфери 18 Спільна зовнішня та безпекова політика)</p>
33. Financial and budgetary provisions / Фінансові та бюджетні положення	<p>Міністерство фінансів України (щодо сфери 01.60.20 Бюджет / Budget)</p>
34. Institutions / Інституції	<p>Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (щодо сфери 01.40.10 General/ Загальні) Національне агентство України з питань державної служби</p>

Також Державна служба геології та надр України потребує залучення додаткової експертної підтримки за сферою 4.4. Critical raw materials.

Результати аналізу потреб демонструють, що потреба органів державної влади щодо залучення зовнішньої експертної підтримки під час підготовки пропозицій до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС є досить високою – у 30 із 35 переговорних розділів.

III. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЩОДО ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТА КАДРОВОГО СКЛАДУ, ВИЯВЛЕНІ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ПІД ЧАС АНАЛІЗУ ПОТРЕБ

Крім аналізу потреб органам державної влади запропоновано назвати наявні проблемні питання щодо забезпечення інституційної спроможності та кадрового складу, а також надати пропозиції щодо їх вирішення.

Інформацію органів державної влади узагальнено і подано нижче.

Основними проблемними питаннями щодо інституційної спроможності та кадрового складу, на думку органів державної влади, є:

недостатній рівень комплектації штату через велику кількість вакантних посад та брак претендентів на їх зайняття через низький рівень оплати праці фахівців, відповідальних за виконання завдань у сфері європейської інтеграції. У зв'язку з чим значно зростає рівень навантаження на фактично працюючих фахівців при низькому рівні оплати праці та відсутності компенсації за виконання додаткового навантаження;

кандидати на вакантні посади державної служби в переважній більшості не володіють англійською мовою на рівні, який дозволяє працювати зі спеціалізованими текстами та не мають практичного досвіду щодо приведення українського законодавства у відповідність до права ЄС. У свою чергу, рівень оплати праці є недостатньо привабливим для залучення фахівців високого рівня, особливо в умовах специфічності завдань, які стоять перед органами державної влади у сфері європейської інтеграції;

плинність кадрів, пов'язана з низькою оплатою праці фахівців рівня, необхідного для виконання завдань у сфері європейської інтеграції. Державні службовці, підвищивши рівень знань з англійської мови та отримавши досвід роботи з правом ЄС з часом звільняються та переходять на вище оплачувану роботу;

відтік кадрів після початку повномасштабної війни РФ проти України;

у структурі та штатному розписі деяких органів державної влади (наприклад, Національної комісії зі стандартів державної мови) не передбачено самостійних структурних підрозділів з питань європейської інтеграції та/або самостійних структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС;

відсутність у штатному розписі посад для залучення спеціалістів, які можуть займатись питаннями, пов'язаними з приведенням законодавства України у відповідність до права ЄС як основним завданням;

покладення на спеціалістів, які займаються опрацюванням питань, пов'язаних з виконанням зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, інших функцій структурного підрозділу;

недостатній рівень профільних знань та спеціальної підготовки у сфері європейської інтеграції у фахівців, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС та відсутність знання англійської мови у переважної кількості таких фахівців.

Пропозиції щодо вирішення проблемних питань, надані органами державної влади, полягали у:

завершенні реформи системи оплати праці з метою створення конкурентних умов оплати праці фахівцям, які залучаються до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції. Таким чином, органи державної влади отримують можливість заповнити наявні вакансії висококваліфікованими фахівцями та зменшити плінність кадрів;

відновленні конкурсів на зайняття посади державної служби;

встановленні надбавки за виконання особливо важливої роботи фахівцям, які здійснюють повноваження у сфері європейської інтеграції за рахунок коштів, які надходять до державного бюджету в рамках програм допомоги ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ; встановлення надбавки фахівцям, які володіють англійською мовою;

введенні до штатного розпису додаткових посад для залучення фахівців, які будуть здійснювати приведення законодавства України у відповідність до права ЄС (як основне завдання), шляхом розширення штату існуючих структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС та/або структурних підрозділів, що здійснюють координацію питань європейської інтеграції в органі державної влади, або шляхом утворення нових структурних підрозділів, відповідальних за приведення законодавства України до права ЄС;

введенні штатних посад фахівців, які охоплюватимуть напрями європейської інтеграції та здійснюватимуть переклад нормативно-правових актів та необхідних матеріалів, враховуючи навантаження, яке постійно зростатиме в процесі підготовки до переговорів та під час переговорного процесу;

залученні молодих фахівців після закінчення закладів вищої освіти, що володіють знаннями щодо європейського права;

залученні фахівців, компетентних у діяльності міжнародних організацій та забезпеченні виконання зобов'язань, що випливають з членства в таких організаціях, та у підготовці проєктів міжнародних договорів України, укладенні і припиненні дії таких договорів, забезпеченні виконання зобов'язань України за міжнародним;

забезпечення органів державної влади, відповідальних за зобов'язання України у сфері європейської інтеграції, експертною підтримкою в рамках проєктів міжнародної технічної допомоги;

організації професійного навчання фахівців, залучених до координації питань європейської інтеграції та приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, відповідно до їх потреб, зокрема шляхом організації та проведення: навчання за професійними (сертифікатними) та короткостроковими програмами підвищення кваліфікації з питань європейської інтеграції, щодо приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, секторального законодавства ЄС у відповідній сфері; воркшопів, лекцій із залученням експертів з інституцій ЄС та профільних міністерств країн ЄС; участі

у програмах з обміну досвідом (стажування, секондменту) в апараті європейських інституцій, міністерствах країн ЄС; участі у ознайомчих візитах до інституцій ЄС та органів державної влади країн ЄС;

збільшенні кількості навчальних програм з вивчення та підвищення рівня володіння англійською мовою та, у разі потреби, інших мов країн ЄС.

Таким чином, у зв'язку зі збільшенням навантаження в частині завдань та функціоналу органів державної влади щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції ключовим питанням інституційної спроможності залишається створення умов для забезпечення органів державної влади належними кадровими ресурсами.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Проведене опитування дозволило зробити наступні висновки:

1. В Урядовому офісі, який забезпечує координацію діяльності органів виконавчої влади за всіма 35 переговорними розділами, функціонує 13 експертних груп, відповідальних за виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції із фактичною чисельністю фахівців, залучених до виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, а також до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС – 47 осіб.

2. НАДС (та його підвідомчі установи – Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу та Вища школа публічного управління) здійснюють інституційну підтримку реалізації політики європейської інтеграції, а саме щодо:

адаптації державного управління та державної служби до стандартів ЄС, зокрема шляхом організації роботи з ефективного використання в Україні інституціональних інструментів Twinning і TAIEХ, програми SIGMA;

організації якісних експертно-аналітичних досліджень та рішень, зокрема з питань європейської інтеграції;

удосконалення стандартів і процедур роботи державних службовців, діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування з урахуванням кращих європейських практик;

формування ефективної системи професійного навчання державних службовців;

координації діяльності щодо професійного навчання державних службовців у сфері європейської інтеграції, зокрема в рамках постанови Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2022 року № 1028 “Про затвердження Положення про організацію професійного навчання державних службовців, керівників державних підприємств, установ, організацій за рахунок МТД та інших форм міжнародного співробітництва”;

реалізації програм з мовної підготовки у Центрі мовної підготовки Вищої школи публічного управління та в рамках співпраці з EF Language Learning Solutions Ltd;

проведення навчання державних службовців, які забезпечують планування, координацію, проведення моніторингу та підготовку звітності щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, а також державних службовців, залучених до приведення законодавства України до права ЄС;

адміністрування вебпорталу управління знаннями у сфері професійного навчання “Портал управління знаннями” тощо.

3. У 2023 році до виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції залучено щонайменше 361 структурний підрозділ у 75 органах державної влади, із них: 294 підрозділи, залучені до приведення законодавства

України до права ЄС, 67 підрозділів, на які покладено функції з координації європейської інтеграції. Це передбачає високий рівень координації як всередині органів державної влади, так і з іншими відомствами.

4. Встановлено, що до зобов'язань України у сфері європейської інтеграції залучено щонайменше 2301 фахівець із 75 органів державної влади, із них 2011 фахівців структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України до права ЄС, 290 фахівців структурних підрозділів, на які покладено функції з координації європейської інтеграції, що становить відповідно 28% та 49% фактично працюючих фахівців зазначених структурних підрозділів.

5. Визначено, що у порівнянні з 2022 роком розподіл фахівців за переговорними розділами суттєво змінився. У 2023 році найбільша кількість фахівців органів державної влади залучається за розділами: “27. Довкілля”, “15. Енергетика”, “11. Сільське господарство та розвиток сільських територій”, “1. Свобода руху товарів”, “24. Правосуддя, свобода та безпека”, “30. Зовнішні відносини”, “12. Продовольча безпека, ветеринарна та фітосанітарна політика”, “18. Статистика”. Одночасно за розділами “15. Енергетика”, “18. Статистика”, “24. Правосуддя, свобода та безпека” та “27. Довкілля” кількість залучених фахівців залишається стабільно високою протягом двох зазначених років.

6. Фахівці міністерств складають 37% всіх фахівців, залучених до приведення законодавства України до права ЄС, фахівці ЦОВВ – 48 відсотків.

7. Аналіз даних 2022 та 2023 років показав, що менше половини фахівців структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України до права ЄС, володіють іноземною мовою на рівні, достатньому для виконання завдань, пов'язаних із підготовкою до переговорного процесу. У 2023 році навіть спостерігається тенденція до зниження частки фахівців структурних підрозділів, залучених до приведення законодавства України до права ЄС, які володіють англійською мовою на рівні B1 та вище, на 5% у порівнянні з 2022 роком (відповідно 38% – у 2023 році і 43% – у 2022 році).

Аналогічний показник для структурних підрозділів з координації європейської інтеграції протягом двох років залишається на рівні 86 відсотків.

8. Встановлено, що з огляду на підготовку до проведення переговорів щодо вступу України до ЄС перед органами державної влади постав комплекс додаткових завдань євроінтеграційного спрямування, який потребує посилення інституційної спроможності, зокрема шляхом залучення додаткових кадрових ресурсів, створення нових підрозділів і додаткових штатних одиниць.

Встановлено, що потребу у залученні додаткових кадрових ресурсів до реалізації функцій, спрямованих на виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції мають 50 органів державної влади та Національний банк України: 514 фахівців – у структурні підрозділи, залучені до приведення

законодавства України до права ЄС та 159 фахівців – у структурні підрозділи, на які покладено функції з координації європейської інтеграції. Зазначену потребу можна реалізувати шляхом заповнення наявних вакантних посад та створення нових штатних одиниць.

9. Потребу у створенні нових штатних одиниць мають 29 органів державної влади та Національний банк України: 331 посада для залучення фахівців у структурні підрозділи, залучені до приведення законодавства України до права ЄС та 63 посади для залучення фахівців у структурні підрозділи, на які покладено функції з координації європейської інтеграції. При цьому 22 органи державної влади готові реалізувати цю потребу шляхом створення нових структурних підрозділів.

10. Визначено органи державної влади з найбільшою потребою у кадрових ресурсах, а саме: Міністерство економіки України; Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України; Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України; Міністерство аграрної політики та продовольства України; Міністерство охорони здоров'я України; Міністерство фінансів України; Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг; Державна служба статистики України.

11. Встановлено, що у 30 із 35 переговорних розділів існує потреба органів державної влади щодо залучення зовнішньої експертної підтримки (у тому числі у вигляді проектів МТД) під час підготовки пропозицій до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС.

12. Встановлено, що упродовж 2022 та 2023 років потреби у професійному навчанні фахівців, залучених до функцій з виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, залишаються стабільно високими за темами: вивчення іноземної мови, знання секторального законодавства ЄС відповідно до компетенції структурного підрозділу, знання стандартів ЄС у відповідній сфері та заходів з адаптації законодавства, процес наближення українського законодавства до права ЄС, перевірка відповідності положень проектів актів українського законодавства до права ЄС та підготовка порівняльних таблиць, знання процедури підготовки нормативно-правових актів, техніка нормопроєктування, теорія і практика переговорного процесу, ефективна комунікація та взаємодія. Найвищим є запит щодо вивчення англійської мови – понад 60% фахівців.

Зазначені теми професійного навчання фахівців необхідно рекомендувати суб'єктам надання освітніх послуг, насамперед Вищій школі публічного управління, для врахування під час розроблення та формування змісту відповідних загальних професійних (сертифікатних) та загальних короткострокових програм підвищення кваліфікації у 2024 році.

13. У 2023 році серед форм підвищення кваліфікації фахівці віддають перевагу дистанційній та змішаній формам навчання. Що стосується дистанційної форми навчання, то кількість фахівців органів державної влади, що готові брати участь в онлайн-навчанні знаходиться на рівні 64% протягом 2022 – 2023 рр.

14. За інформацією органів державної влади визначено перелік проблемних питань інституційної спроможності та кадрового складу, із них основними є:

низький рівень оплати праці фахівців рівня, необхідного для виконання завдань у сфері європейської інтеграції;

недостатній рівень комплектації штату та відсутність у штатному розписі посад для залучення спеціалістів, які можуть займатись питаннями, пов'язаними з приведенням законодавства України у відповідність до права ЄС;

низький рівень володіння фахівцями англійською мовою та відсутність знань і практичного досвіду щодо приведення українського законодавства у відповідність до права ЄС.

Результати проведеного аналізу потреб дозволяють надати наступні рекомендації:

1. Усім органам державної влади, відповідальним за виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, рекомендується розробити внутрішні плани розбудови інституційної спроможності з питань реалізації політики європейської інтеграції та адаптації законодавства України до права ЄС.

2. Закріпити в положеннях відповідних структурних підрозділів органів державної влади, відповідальних за виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, функції щодо приведення законодавства України до права ЄС. Це дозволить покращити управління процесом адаптації законодавства України до права ЄС.

3. Забезпечити посилення інституційної та кадрової спроможності органів державної влади щодо виконання зобов'язань у сфері європейської інтеграції, у тому числі щодо приведення законодавства України до права ЄС та підготовки до переговорного процесу, зокрема шляхом започаткування нових проєктів МТД, а також розвитку співпраці з подібними інституціями в країнах ЄС та державах-кандидатах на членство в ЄС.

4. НАДС та його підвідомчим установам (Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, Вищій школі публічного управління):

продовжити роботу щодо забезпечення органів державної влади належними кадровими ресурсами, зокрема шляхом реформування системи оплати праці, яка

стимулюватиме державних службовців до ефективної роботи та кар'єрного зростання, буде конкурентною, справедливою, прозорою та прогнозованою;

забезпечити виконання плану заходів з розвитку системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих держадміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад;

продовжити роботу щодо підписання та реалізації угод про співпрацю із закладами освіти (вітчизняними та зарубіжними) та програмами (проектами) МТД щодо підготовки нових навчальних матеріалів та навчальних програм, організації навчальних заходів з питань реалізації політики європейської інтеграції, приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, мовної підготовки державних службовців (з вивчення офіційних мов Ради Європи), а також організації стажувань в країнах ЄС українських державних службовців, які забезпечують планування, координацію, проведення моніторингу та підготовку звітності щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, а також приведення законодавства України у відповідність до права ЄС;

постійно здійснювати оцінку навчальних потреб державних службовців у сфері європейської інтеграції та адаптації національного законодавства до права ЄС. На основі результатів проведеної оцінки забезпечити розробку нових навчальних програм для фахівців, залучених до приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, формування дієвого пулу викладачів та тренерів у сфері європейської інтеграції та організацію їх навчання, а також сприяти впровадженню нових механізмів та форматів організації навчального процесу (зокрема, дистанційного навчання) та організації стажування фахівців, залучених до координації процесу європейської інтеграції та приведення законодавства України у відповідність до права ЄС, як в Україні, так і за кордоном.